

EUROPEAN COMMISSION

Bryssel, 27.1.2012
SEC(2012) 91 final

KOMISSION YKSIKÖIDEN VALMISTELUASIAKIRJA
TOIMINTAOHJEET ALAKOHTAISEEN KILPAILUKYKYYN KOHDISTUVIEN
VAIKUTUSTEN ARVIOIMISEKSI KOMISSION
VAIKUTUSTENARVIOINTIJÄRJESTELMÄSSÄ
Kilpailukyvyn varmistamiseen liittyvä ohjeistus vaikutustenarviointeja varten

KOMISSION YKSIKÖIDEN VALMISTELUASIAKIRJA

TOIMINTAOHJEET ALAKOHTAISEEN KILPAILUKYKYYN KOHDISTUVIEN VAIKUTUSTEN ARVIOIMISEKSI KOMISSION VAIKUTUSTENARVIOINTIJÄRJESTELMÄSSÄ

Kilpailukyvyyn varmistamiseen liittyvä ohjeistus vaikutustenarviointeja varten

Johdanto	5
I. Aluksi	8
Vaihe 1. Onko alakohtaiseen kilpailukykyyn kohdistuvien vaikutusten erityinen analysointi tarpeen tehtävässä vaikutustenarvioinnissa?	8
Vaihe 2. Miten perusteellisesti vaikutuksia on analysoitava?	12
II. Kvalitatiivinen arviointi.....	14
Vaihe 3. Mihin aloihin vaikutukset kohdistuvat?.....	15
Vaihe 4. Mikä on vaikutus pk-yritysten kilpailukykyyn?	17
Vaihe 5. Mikä on vaikutus kustannusten ja hintojen kilpailukykyyn?	18
Vaihe 6. Mikä on vaikutus yritysten innovointivalmiuksiin?	22
Vaihe 7. Mikä on vaikutus alan kansainväliseen kilpailukykyyn?	22
III. Vaikutusten kvantifiointi: tietolähteet.....	24
Vaihe 8: Todisteiden esittäminen vaikutusten kohteena suoraan olevien alojen rakenteesta ja suorituskyvystä.....	24
Vaihe 8a: Olemassa olevien alakohtaisten tutkimusten ja jälkiarviointien huomioon ottaminen	25
Vaihe 8b: Olemassa olevien tietojen saattaminen ajan tasalle	25
Vaihe 9: Todistetietojen esittäminen välillisten vaikutusten kohteena olevista aloista	29
Vaihe 10: Arvioitavana olevaan aloitteeseen liittyvien, noudattamisesta ja/tai toiminnasta aiheutuvien lisäkustannusten kvantifiointi	30
Vaihe 11: Kohteena olevien yritysten innovointivalmiuksiin kohdistuvien odotettujen vaikutusten kvantifiointi	30
Vaihe 12: Kohteena olevien alojen kansainväliseen kilpailukykyyn kohdistuvien odotettujen vaikutusten kvantifiointi	31

Liite 1: Havaintoesimerkkejä kilpailukykyyn kohdistuvien vaikutusten kvalitatiivisesta arvioinnista	29
Liite 2: Tietolähteet kvantitatiivista analyysia varten	33

1. JOHDANTO

Tämän ohjeistuksen tarkoituksena on auttaa yksiköitä analysoimaan alakohtaiseen kilpailukykyyn kohdistuvia vaikutuksia, kun ne tekevät vaikutustenarviointia uudesta poliittisesta ehdotuksesta.

Komission vaikutustenarviointijärjestelmä perustuu yhdenmukaiseen toimintatapaan, jossa analysoidaan sekä hyötyjä että kustannuksia ja jossa tarkastellaan mahdollisten uusien aloitteiden kaikkia merkittäviä taloudellisia, yhteiskunnallisia ja ympäristöön liittyviä vaikutuksia. Erilaisten vaikutusten analyysin on oltava oikeasuhtainen niiden määrälliseen, laadulliseen ja poliittiseen merkittävyyteen nähden. Analysointia, joka ei johda uusiin tietoihin tai muuta päätelmiä tai päätelmien luotettavuutta, on vältettävä.¹ Komission laatimissa vaikutustenarvioinnin suuntaviivoissa (2009) annetaan yleisiä ohjeita näistä näkökohdista. Niissä myös korostetaan seuraavaa: ”Taloudellisia vaikutuksia määritettäessä on kiinnitettävä erityistä huomiota tekijöihin, jotka yleisesti katsotaan tärkeiksi tuottavuuden kannalta ja näin ollen EU:n kilpailukyvyn kannalta. Kilpailukyvylle mitataan talouden kykyä taata väestölle korkea ja entisestään paraneva elintaso ja korkea työllisyysaste kestävin perustein. Elinvoimainen kilpailu toimintaa tukevassa liiketoimintaympäristössä on yksi tärkeimmistä tuottavuuden kasvua ja kilpailukykyä edistävästä tekijöistä.”² Tämän osalta taloudellisia vaikutuksia koskevaan suuntaviivojen osaan on jo sisällytetty joukko erityisiä kilpailukykyn liittyviä kysymyksiä.³

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 173 artiklan 1 kohta

Unioni ja jäsenvaltiot huolehtivat siitä, että unionin teollisuuden kilpailukyvyn kannalta tarpeelliset edellytykset turvataan.

Tällöin niiden toiminnalla pyritään avointen markkinoiden ja kilpailumarkkinoiden järjestelmän mukaisesti:

- nopeuttamaan teollisuuden mukauttamista rakenteellisiin muutoksiin,
- edistämään kaikkialla unionissa yritysten, erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten, aloittamisen ja kehittämisen kannalta suotuisaa toimintaympäristöä,
- edistämään yritysten välisen yhteistyön kannalta suotuisaa toimintaympäristöä,
- edistämään keksintöjä, tutkimusta ja teknologista kehittämistä koskevan politiikan antamien teollisten mahdollisuuksien parempaa hyväksikäyttöä.

Tällä ohjeistuksella täydennetään vuoden 2009 suuntaviivoja niin, että yksiköt voivat entistä paremmin analysoida kilpailukykyn liittyviä näkökohtia perusteellisesti ja oikeasuhtaisesti. Muiden, erityisiä vaikutuksia⁴ koskevia ohjeita sisältävien asiakirjojen tavoin tässä

¹ Katso vaikutustenarvioinnin suuntaviivat, kohta 3.2.

² Ibid., liite 8.

³ Katso vaikutustenarvioinnin suuntaviivat, kohta 8.2. Taulukko 1 ”Taloudelliset vaikutukset”, s. 33–34.

⁴ Katso esimerkiksi ”Guidance for Assessing Social Impacts within the Commission Impact Assessment System” (Sosiaalisten vaikutusten arviointi komission vaikutustenarviointijärjestelmässä: suuntaviivat) ja ”Operational Guidance on Taking Account of Fundamental Rights in Commission Impact Assessments” (Toimintaohjeet perusoikeuksien ottamisesta huomioon komission

ohjeistuksissa ei aseteta uusia vaatimuksia eikä määritetä mitään tiettyä suositeltavaa analyttistä menetelmää.⁵ Ohjeistuksessa yksinkertaisesti ehdotetaan tapoja ja välineitä, joiden avulla voidaan tarkastella erityisiä vaikutuksia alakohtaiseen kilpailukykyyn. Ehdotukset eivät myöskään ole tyhjentäviä. Vaikutusten ja niiden kohderyhmien erilaisuuden sekä yksityiskohtaisen analyysin kustannusten takia menetelmät on valittava pragmaattisesti. Valitut menetelmät on tapauskohtaisesti perusteltava asianmukaisesti. Perimmäisenä tavoitteena on varmistaa yleisen vaikutustenarviointianalyysin riittävä laatu. Yhtä ainoaa kaikille sopivaa toimintatapaa ei ole olemassa. Vaikutustenarvioinnin laatu, myös sen kilpailukykyyn kohdistuvien vaikutusten arvioinnin laatu, riippuu työryhmän asiantuntemuksesta ja vaikutustenarvioinnin ohjausryhmän ja sidosryhmien asianmukaisesta kuulemisesta.

Vaikutusten asianmukaisella arvioinnilla noudatetaan suoraan oikeasuhtaisen ja yhdenmety analysoinnin periaatetta. Tämä on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 173 artiklan säännösten mukaista ja vastaa komission teollisuuspolitiikasta antamassaan tiedonannossa tekemää sitoumusta varmistaa, että ”kaikille poliittisille ehdotuksille, joilla on merkittävä vaikutus teollisuuteen, tehdään kilpailukykyvaikutusten perusteellinen analyysi”. Tämä kilpailukykyyn kohdistuvien vaikutusten analyysi (jäljempänä ’kilpailukyvyn varmistaminen’) toteutetaan osana nykyistä vaikutustenarviointiprosessia muun muassa seuraavasti: *Arvioidaan ehdotuksen kokonaisvaikutukset kilpailukykyyn ja raportoidaan niistä, myös teollisuuteen ja eri toimialoihin kohdistuvat investointi-, kustannus-, hinta- ja innovointivaikutukset sekä kuluttajien tyytyväisyys. Samalla otetaan erityisesti huomioon ehdotetun politiikan ja muun nykyisen tai suunnitellun lainsäädännön ja sääntelyn välinen mahdollinen vuorovaikutus.*⁶

Vaikutustenarvioinnin yhdenmetyssä toimintatavassa on kiinnitettävä riittävästi huomiota **kaikkiin** kustannuksiin ja hyötyihin. Kokonaiskäsitystä voi kuitenkin olla tarpeen täydentää alakohtaisemmalla tarkastelulla, jossa keskitytään aloitteen erityisiin vaikutuksiin taloudellisen toiminnan eri aloilla.⁷

Kilpailukyvyn varmistamisen tarkoituksena on

- (1) parantaa entisestään vaikutustenarviointeja koskevien selvitysten analyttistä laatua kilpailukykyyn kohdistuvien vaikutusten osalta;
- (2) auttaa suunnittelemaan toimintapolitiikkaa, jossa otetaan kattavasti huomioon kilpailukykyyn kohdistuvat vaikutukset, siten, että huomioidaan toimintapolitiikan yleiset tavoitteet.

Kilpailukyvyn varmistamisella ei ole tarkoitus antaa alakohtaisille vaikutuksille kohtuutonta painoarvoa yleisessä vaikutustenarvioinnissa. Tarkoituksena on syventää analyysia niin, että

vaikutustenarvioinneissa)

internetsivustolla

http://ec.europa.eu/governance/impact/key_docs/key_docs_en.htm

⁵ Etenkin alakohtainen analyysi vs. vaikutusten yksityiskohtaisemmat arvioinnit yleisen tasapainon mallien ja muiden vastaavien avulla.

⁶ KOM(2010) 614 ”Globalisaation aikakauden yhdenmety teollisuuspolitiikka – Kilpailukyky ja kestävyys keskeiselle sijalle”, s. 5.

⁷ Tässä ohjeistuksessa käsitteitä ”alat”, ”teollisuudenalat” ja ”yritykset” sekä niihin liittyviä alakohtaisen, teollisen, yrityksiin liittyvän tai liiketoiminnallisen kilpailukyvyn käsitteitä käytetään samassa merkityksessä. Alakohtaisella toimintatavalla ei tarkoiteta keskittymistä yksinomaan yhteen tai vain muutamaan valittuun alaan. Tämän sijaan sillä viitataan siihen, että ehdotuksen yhteisvaikutuksessa otetaan huomioon kielteiset ja myönteiset vaikutukset kaikkien suoraan ja välillisesti kohteena olevien alojen kilpailukykyyn ja niiden valmiuksiin mukauttaa toimintaansa uusien vaatimusten mukaiseksi.

poliittiset päättäjät voivat paremmin havaita ehdotuksen vaikutukset liiketoiminnan kilpailukykyyn.

Tämän ohjeistuksen tarkoituksena on antaa toimintatukea vaikutustenarvioinneista vastaaville työryhmille kilpailukykyyn kohdistuvien vaikutusten osalta. Ohjeistus on laadittu, koska työryhmät ovat pyytäneet aiempaa jäsennellympää tapaa arvioida kyseisiä vaikutuksia. Ohjeistuksessa esitetään tärkeimmät vaiheet ja kysymykset, joista voi olla hyötyä kilpailukyvyn varmistamisessa. Se koostuu 12 peräkkäisestä vaiheesta, jotka on jaoteltu seuraaviin kolmeen osaan (katso taulukko jäljempänä):

Osa I, Aluksi, auttaa ymmärtämään paremmin alakohtaiseen kilpailukykyyn kohdistuvien vaikutusten arvioinnin tavoitteita ja arvioinnin laajuutta ja välineitä.

Osa II, Kvalitatiivinen arviointi, auttaa määrittämään tiettyjen aloitteiden olennaisimmat vaikutukset teollisuudenalojen kilpailukykyyn.

Osa III, Vaikutusten kvantifiointi: tietolähteet, sisältää viittauksia lähteisiin, joista voi olla hyötyä kvantitatiivisessa analyysissä.

Jokaisessa osassa määritetään useita *erillisten tehtävien suorittamiseen liittyviä valinnaisia vaiheita*, joiden avulla voidaan arvioida vaikutuksia alakohtaiseen kilpailukykyyn. Ohjeistuksen moduulirakenteen tarkoituksena on antaa ohjeita vaihe vaiheelta, mutta sillä myös varmistetaan oikeasuhtaisen analysoinnin periaatteen mukaisesti riittävä joustavuus niin, että ne osat, joita ei katsota olennaisiksi kyseessä olevan vaikutustenarvioinnin kannalta tarkasteltuna, voidaan jättää pois.

Tuki

Tämä ohjeistuksen soveltamiseen liittyviä kysymyksiä ja palautetta voi lähettää yritys- ja teollisuustoiminnan pääosaston alaisuudessa toimivalle kilpailukyvyn varmistamisesta vastaavalle tukipalvelulle sen **funktionaaliseen sähköpostiosoitteeseen**:

[ENTR COMPETITIVENESS IMPACT HELPDESK](mailto:ENTR_COMPETITIVENESS_IMPACT_HELPDESK@ec.europa.eu)

Vaikutustenarviointeja tekevät työryhmät voivat myös tutustua aineistoihin ja linkkeihin, joita on koottu kilpailukyvyn varmistamiseen osoitetulle seuraavalle internetsivustolle: <http://myintracomm.ec.europa.eu/entr/howwemanage/decisionmaking/Pages/default.aspx>, jolla työryhmät voivat jakaa kokemuksiaan ja ajatuksiaan muiden vaikutustenarviointeja tekevien kollegoidensa kanssa ja auttaa kilpailukyvyn varmistamisesta vastaavaa tukipalvelua parantamaan tämän ohjeistuksen hyödyllisyyttä ja toimivuutta.

Hyviä esimerkkejä uusien ehdotusten teollisuuden kilpailukykyyn kohdistuvien vaikutusten arvioinnista on saatavilla [Best Practice Library](#). Esimerkkejä voi käyttää apuna oman analyysin suunnittelussa.

I. ALUKSI

Ennen aloittamista on syytä pohtia seuraavia kysymyksiä:

- 1) **Onko alakohtaiseen kilpailukykyyn kohdistuvien vaikutusten erityinen analysointi ylipäänsä tarpeen tehtävässä vaikutustenarvioinnissa? Jos se on tarpeen:**
- 2) **Mikä on analyysin oikeasuhtainen taso?**

Näitä kahta kysymystä tarkastellaan jäljempänä kuvatuissa kahdessa peräkkäisessä vaiheessa.

Vaihe 1. Onko alakohtaiseen kilpailukykyyn kohdistuvien vaikutusten erityinen analysointi tarpeen tehtävässä vaikutustenarvioinnissa?

Tämän vaiheen tarkoituksena on auttaa ymmärtämään, onko tämäntyyppisten vaikutusten analysointi ylipäänsä tarpeen (jos perusteet tunnetaan ja todetaan, että vaikutustenarvioinnissa on tarkasteltava alakohtaiseen kilpailukykyyn kohdistuvia vaikutuksia, tämä vaihe voidaan jättää väliin ja siirtyä suoraan vaiheeseen 2).

Kuten oikeasuhtaisen analysoinnin periaatteesta käy selvästi ilmi, kaikissa vaikutustenarvioinneissa ei tarvitse erikseen analysoida alakohtaista kilpailukykyä. Tämä todetaan myös teollisuuspolitiikan lippulaivatiedonannossa, jossa komissio sitoutuu varmistamaan, että ”kaikille poliittisille ehdotuksille, joilla on merkittävä vaikutus teollisuuteen, tehdään kilpailukykyvaikutusten perusteellinen analyysi. Esimerkkejä tällaisista toimenpiteistä ovat uudet sisämarkkinasäädökset, merkittävät rahoitusmarkkinoita koskevat asetukset, jotka voivat vaikuttaa rahoituksen saantiin, ja uudet ilmastonmuutosta tai ympäristöä koskevat säädökset.”⁸

Uuden ehdotuksen kaikkien vaikutusten yhdennetyn arvioinnin täydentämiseksi voikin olla hyödyllistä tehdä alakohtainen analyysi, jolla määritetään, miten ehdotus vaikuttaa eri aloihin ja mihin tiettyihin aloihin vaikutukset erityisesti kohdistuvat. Tässä vaiheessa kuvataan käyttäjäystävällistä välinettä, jonka avulla voidaan määrittää, onko uuden poliittisen ehdotuksen vaikutustenarvioinnissa erikseen analysoitava alakohtaiseen kilpailukykyyn kohdistuvia vaikutuksia. Analysoinnissa käytettäviä menetelmiä ei kuitenkaan rajoiteta.

Ensimmäisenä on tarkasteltava, onko aloitteella todennäköisesti merkittävä vaikutus alakohtaiseen kilpailukykyyn. Yleisesti voidaan todeta, että EU:n aloitteet vaikuttavat kilpailukykyyn, jos ne vaikuttavat vähintään yhteen seuraavista näkökohdista:

- Alan valmiudet tuottaa tuotteita aiempaa vähäisemmin kustannuksin ja/tai tarjota tuotteita aiempaa kilpailukykyisemmin hinnoin (kustannusten/hintojen kilpailukyky) – yrityksen toimintakustannuksiin kuuluvat tuotantopanosten (myös voimavarojen ja energian) ja tuotantotekijöiden kustannukset, joihin poliittinen ehdotus voi vaikuttaa suoraan tai välillisesti.

⁸ KOM(2010) 614 ”Globalisaation aikakauden yhdennetty teollisuuspolitiikka – Kilpailukyky ja kestävyys keskeiselle sijalle”, s. 5.

- Alan tuottamien tuotteiden tai palvelujen laatu tai ainutlaatuisuus (innovatiivinen kilpailukyky) – teknologian kehittäminen ja innovointi (tuotteiden ja/tai menettelyjen osalta) ovat ensisijaisen tärkeitä niin tuotantopanosten kustannusten kuin tuotantotulosten arvонkin kannalta.
- Tehokas kilpailu markkinoilla ja esteetön pääsy ulkoisille markkinoille, myös tuotantopanosten ja raaka-aineiden, julkisten hankintojen ynnä muiden markkinoille.
- Alan markkinaosuus kansainvälisillä markkinoilla.

Alakohtainen kilpailukyky liittyy suoraan **tuottavuuteen ja siihen vaikuttaviin taustatekijöihin**. Tuottavuuden kasvuun vaikuttavat muutokset tuotantopanosten laadussa ja määrässä sekä teknologian kehityksessä – toisin sanoen alan **innovaatioalttius**. Pitkällä aikavälillä tarkasteltuna elintason kohoaminen perustuu valtion tai yrityksen kykyyn tehdä parempaa tulosta samoilla tuotantopanoksilla. Tämä on perusajatuksena **kokonaistuottavuudessa**. Tuotannon kasvua ei kuitenkaan huomioida tuotantopanoksissa. Talousteorian ennusteiden mukaan markkinaosuuksien kasvaminen, pitkän aikavälin tuottavuus ja reaali-palkkojen nousu liittyvät menestyksekkäissä yrityksissä yleensä tuottavuuden vahvaan kasvuun. Myös kilpailukyvyn perinteiset indikaattorit – *yksikkötyökustannukset* tai *hinnan ja laadun kilpailukyky* – heijastelevat tuottavuuden ja innovoinnin taustalla vaikuttavia vuorovaikutussuhteita.

Innovaatiokustannuksiin ja -valmiuksiin kohdistuvia vaikutuksia on analysoitava myös kansainvälisestä vertailevasta näkökulmasta. Jos poliittinen ehdotus esimerkiksi todennäköisesti lisää EU:n tuottajien kustannuksia – esimerkiksi koska EU:n markkinoilla asetetaan aiempaa tiukempia tuoteturvallisuusvaatimuksia – tämä voi vaikuttaa EU:n valmistajien markkinaosuuksiin, ellei niiden ulkoisiin kilpailijoihin sovelleta samoja ehtoja EU:n alueella ja kolmansissa maissa. Jos toimintapolitiikka vaikuttaa tuotantoprosessiin, koska sillä esimerkiksi säännellään aiempaa tiukemmin luonnonvarojen käyttöä tai annetaan saastuttamista koskevia standardeja tai työterveyttä ja -turvallisuutta koskevia säännöksiä, joita ei sovelleta kilpailijoihin, eurooppalaiset valmistajat voivat saada kilpailullisen etuaseman tai joutua kilpailullisesti heikompaan asemaan muualle sijoittautuneisiin yrityksiin nähden.

Kilpailukyvyn varmistaminen

Kilpailukyvyn varmistamisella tarkoitetaan vaikutustenarvioinnin ohjeistuksen täydentävää välinettä, jonka tavoitteena on vahvistaa uuden ehdotuksen taloudellisten vaikutusten yleistä arviointia niin, että vaikutukset yritysten kilpailukykyyn alakohtaisella ja yleisellä tasolla otetaan aiempaa paremmin huomioon määrittämällä ja – mikäli se on oikeasuhtaista – kvantifioimalla uuden ehdotuksen todennäköiset vaikutukset yritysten kilpailukyvyn kolmeen eri osa-alueeseen:

- Kustannusten kilpailukyky:* liiketoiminnan harjoittamisen kustannukset, joihin luetaan mukaan väliuotepanosten (myös energian) ja tuotantotekijöiden (työvoiman ja pääoman) kustannukset;
- Innovointivalmiudet:* yritysten valmiudet tuottaa aiempaa useampia ja/tai laadukkaampia tuotteita ja palveluja, jotka vastaavat paremmin asiakkaiden kulutustottumuksia;
- Kansainvälinen kilpailukyky:* edellä mainittuja kahta näkökohtaa voidaan myös

arvioida vertailemalla niitä kansainvälisesti niin, että huomioon otetaan poliittisen ehdotuksen todennäköinen vaikutus eurooppalaisten teollisuudenalojen markkinaosuuksiin sekä arvioinnissa paljastuneet suhteelliset edut.

Taloudellisiin vaikutuksiin liittyvässä vaikutustenarvioinnin suuntaviivojen taulukossa luetellaan joukko kysymyksiä, jotka ovat olennaisia arvioitaessa yritysten hintojen ja kustannusten kilpailukykyä, niiden innovointivalmiuksia ja niiden kilpailuasemaa ulkoisilla markkinoilla.⁹ Kysymysten lisäksi suuntaviivojen liitteissä annetaan yksityiskohtaiset ohjeet poliittisen ehdotuksen pk-yrityksiin kohdistuvien vaikutusten määrittämisestä ja mittaamisesta ('pk-yritystesti')¹⁰ sekä teknologian kehittämiseen ja innovointiin kohdistuvien vaikutusten määrittämisestä ja mittaamisesta.¹¹ Näiden lisäksi annetaan ohjeita kilpailuun kohdistuvien vaikutusten arvioinnista.¹² Sen sijaan, että vaikutustenarvioinneista vastaavat työryhmät analysoisivat kaikkia näitä erilaisia kysymyksiä analyysin näin varhaisessa vaiheessa, ne voivat tässä asiakirjassa ehdotetun tarkastusluettelon avulla arvioida, vaikuttaako poliittinen toimenpide todennäköisesti merkittävästi liiketoiminnan kilpailukykyyn.

Jäljempänä olevassa taulukossa kuvataan tätä analyttistä välinettä. Esimerkkitapauksena käytetään ehdotusta, joka koskee vaarallisten materiaalien käytön kieltämistä EU:n teollisuustuotteissa. Tarkastusluettelo koostuu yleisistä kysymyksistä, jotka liittyvät odotettujen vaikutusten laajuuteen kilpailukykyyn edistämisen ja markkinaosuuksien osalta. Kysymyksiin voi vastata ilman perusteellista tutkimusta tai kvantitatiivisia menetelmiä. Tässä ensimmäisessä tarkastelussa voidaan hyödyntää omaa ammattitaitoa ja työryhmän ammattitaitoa.

Kaikkiin kysymyksiin ei välttämättä voi suoraan vastata myöntävästi tai kieltävästi (kyllä/ei). Esimerkiksi vaikutusten laajuutta voi olla vaikea ennakoida ilman tietoja tai olettamuksia. Kilpailukykyyn kohdistuvien vaikutusten myönteisyys/kielteisyys voi myös jäädä epäselväksi tai jopa muuttua ajan kuluessa. Esimerkiksi vaarallisten materiaalien käyttökielto tietyissä tuotteissa voi aluksi johtaa kyseisiä materiaaleja käyttävien eurooppalaisten valmistajien markkinaosuuksien pienenemiseen, mutta kun kuluttajien tietämys lisääntyy ja kulutustottumukset muuttuvat, turvallisempien tuotteiden myynti voi kasvaa. Vastaavasti työterveyttä ja -turvallisuutta koskevat säännökset voivat lyhyellä aikavälillä lisätä työvoimakustannuksia, mutta pitkällä aikavälillä niiden vaikutukset ovat myönteisiä, sillä ne edistävät tuottavuutta, vähentävät poissaoloja ja tukevat työhönottoa ja työssä pysymistä. Vaikutukset voivat myös vaihdella kohteena olevilla yritystoiminnan eri aloilla, minkä takia yleinen vaikutus voi jäädä epäselväksi. Esimerkkitapauksessa vaarallisia materiaaleja tuottava ala kokee tappioita, mutta korvaavien tuotteiden tuottajat voivat saada hyötyä (tämä ei käy ilmi jäljempänä, koska tarkastusluettelo koskee vain alaa, johon vaikutukset kohdistuvat voimakkaimmin).

Onko todennäköistä, että vaarallisten materiaalien kieltäminen vaikuttaa merkittävästi yritysten kilpailukykyyn seuraavien osalta:

Kustannusten ja hintojen kilpailukyky	Myönteinen	Kielteinen
---------------------------------------	------------	------------

⁹ Vaikutustenarvioinnin suuntaviivat, kohta 8.2, taulukko 1, s. 33–34.

¹⁰ Vaikutustenarvioinnin suuntaviivojen liitteet, kohta 8.4, s. 32–34.

¹¹ Vaikutustenarvioinnin suuntaviivojen liitteet, kohta 8.5, s. 34–38.

¹² Vaikutustenarvioinnin suuntaviivat, s. 40.

Tuotantopanosten kustannukset	Kyllä
Pääomakustannukset	Kyllä
Työvoimakustannukset	Kyllä?
Muut noudattamisesta aiheutuvat kustannukset (esim. raportointivaatimukset)	Kyllä
Tuotanto- ja jakelukustannukset ja myynnin jälkeisten palvelujen kustannukset	Kyllä
Tuotantotulosten hinta (ei suoraan kustannusten perusteella, esim. hintavalvonta)	Ei
Innovointivalmiudet	
Valmiudet tuottaa ja saattaa tutkimus- ja kehitystuotteita markkinoille	Kyllä
Tuotteisiin liittyvät innovointivalmiudet	Kyllä
Prosesseihin liittyvät innovointivalmiudet (mukaan luettuina jakelu, markkinointi ja myynnin jälkeiset palvelut)	Kyllä
Riskipääoman saatavuus	ei sovelleta
Kansainvälinen kilpailukyky	
Markkinaosuudet (sisämarkkinat)	Kyllä
Markkinaosuudet (ulkoiset markkinat)	Kyllä
Paljastuneet suhteelliset edut ¹³	ei voida määrittää

Jo yksinomaan yksiselitteisiltä vaikuttavien vastausten antaminen voi auttaa päättämään, onko vaikutustenarvioinnissa tarkasteltava tavallista perusteellisemmin kaikkia tai joitakin alakohtaiseen kilpailukykyyn kohdistuvia vaikutuksia. Alakohtaiseen kilpailukykyyn kohdistuvien vaikutusten tarkempi analysointi voi myös olla perusteltua, jos vastaaminen on erityisen vaikeaa (toisin sanoen jos tarkastusluettelossa on useita tyhjiä kohtia tai kysymysmerkkejä).

Arvioinnin havainnollistamiseksi tällaista vastausta käytetään kerran, ja vastaus perustuu kyllä/ei-vastaukseen. Vaihtoehtoisesti arvioinnissa voidaan mennä pidemmälle ja käyttää useampia vaihtoehtoja – ”ei tehdä mitään” -vastausta ja vaihtoehtoisia vastauksia, joiden perusteella esimerkiksi turvallisuusongelmaan pyritään vain EU:ssa toteutettavan sääntelyn sijaan löytämään kansainvälinen ratkaisu ja niin edelleen. Yksityiskohtaisempi arviointi voidaan tarvittaessa tehdä myös niiden alojen osalta, joihin vaikutukset kohdistuvat välillisesti (arvoketjuun kuuluvat ja sen ulkopuoliset alat).

Esimerkkitapauksessa alakohtaiseen kilpailukykyyn kohdistuvia vaikutuksia on syytä arvioida yksityiskohtaisemmin, koska poliittinen ehdotus voi vaikuttaa voimakkaasti useimpiin kilpailukykytekijöihin tehdastuotannon alalla, jolla vaarallista materiaalia käytetään tuotantopanoksena. Vaikutukset saattavat olla joko myönteisiä tai kielteisiä: sääntely todennäköisesti johtaa uusiin noudattamisesta aiheutuviin kustannuksiin, mutta toisaalta se voi myös edistää innovointia ja uusien materiaalien käyttöä.

Tarkastusluettelon tulosta ei pidä tulkita todisteeksi siitä, että kilpailukykyyn kohdistuvat myönteiset ja kielteiset vaikutukset kumoavat toisensa, koska vaikutuksia ei ole vielä

¹³ Katso esille tulleiden suhteellisten hyötyjen määritelmä vaiheessa 12.

arvioitu määrällisesti eikä edes laadullisesti. Tarkastusluettelo ainoastaan osoittaa, että vaikutukset voivat olla merkittäviä.

On myös pantava merkille, että jos kilpailukykyyn kohdistuvien vaikutusten odotetaan olevan merkittäviä, voi olla järkevää tehdä yksityiskohtaisempi analyysi huolimatta siitä, että kilpailukykyyn kohdistuvan kokonaisvaikutuksen tai aloitteen yleisen kokonaishyödyn arvioidaan olevan myönteinen.

Tämä tietenkin pitää paikkansa tarkasteltaessa mitä tahansa merkittävien vaikutusten tiettyä joukkoa ja vastaa vaikutustenarvioinnin taustalla olevaa perusajatusta: yhdenmety, kattavan toimintatavan avulla määritetään voittajat ja häviäjät, autetaan tarvittaessa laatimaan korjaavia toimenpiteitä niitä osapuolia varten, joihin vaikutukset kohdistuvat kielteisimmin, ja autetaan samalla saavuttamaan poliittisen toimenpiteen tavoitteet. Näin ollen esimerkiksi tutkittaessa päästökauppajärjestelmän kilpailukykyyn kohdistuvia vaikutuksia muun muassa makrotaloudellisen mallintamisen avulla päätettiin poliittisesti jatkaa ilmaisten päästöoikeuksien myöntämistä niille runsaasti energiaa kuluttaville aloille, jotka ovat alttiita hiilivuodon riskille.

Tiivistetysti voidaankin todeta, että vaikka vaikutustenarviointi viittaisi nettohyötyihin yhteiskunnan kannalta, alakohtaiseen kilpailukykyyn kohdistuvien vaikutusten perusteellisempi arviointi voi auttaa määrittämään, miten tavoitteet voidaan saavuttaa, ja se voi samalla myös auttaa vähimmäistämään mahdolliset kielteiset vaikutukset aloilla, joilla vaikutukset ovat suurimpia. Lisäksi se auttaa kyseisiä aloja mukauttamaan toimintaansa uusien vaatimusten mukaiseksi lyhyellä aikavälillä. Jos ehdotukset vaikuttavat useisiin toisiinsa liittyviin talouden aloihin, voi kuitenkin olla asianmukaista käyttää laskettavissa olevia yleistasapainosimulaatioita ja/tai makroekonometrisia panos–tuotos-malleja, joiden avulla voidaan arvioida poliittisen muutoksen vaikutuksia koko talouden tasolla samoin kuin alakohtaisten hyötyjen ja haittojen laajuutta ja alojen välisiä heijastusvaikutuksia.

Vaihe 2. Miten perusteellisesti vaikutuksia on analysoitava?

Vaikutustenarvioinnin suuntaviivojen 3.2 ja 8.2 kohdassa esitetään perusteet, jotka on otettava huomioon tehtäessä päätöstä siitä, kuinka kattavasti merkittäviä vaikutuksia on analysoitava koko vaikutustenarviointiprosessissa. Tällä osalla täydennetään vaikutustenarvioinnin suuntaviivoja niin, että alakohtaiseen kilpailukykyyn kohdistuvien vaikutusten arvioinnille määritetään täsmälliset puitteet.

Odotettujen vaikutusten laajuus ja niiden poliittinen merkitys ovat kaksi keskeisintä tekijää. Myös poliittisen toimenpiteen tyyppi voi olla arvokkaana viitteenä.

Alakohtaiseen kilpailukykyyn kohdistuvien vaikutusten perusteellinen analysointi ei välttämättä ole kovin perusteltua, jos kyseessä ovat itsesääntelyyn perustuvat poliittiset toimenpiteet (kuten käytäntösäännöt tai vapaaehtoiset normit), koska itse alalla on keskeinen asema aloitteen sisällön määrittämisen kannalta. Yksityiskohtaisempi tarkastelu voi kuitenkin olla tarpeen, jos vaikutukset kohdistuvat kyseisellä alalla esiintyvään kilpailuun tai tuotantoketjun edeltävien tai seuraavien alojen kilpailukykyyn.

Jos toimenpide koskee infrastruktuurihanketta (esim. liikennettä tai viestintälaitosta) tai julkisten palvelujen tarjoamista (esim. satelliittinavigointipalveluja), se todennäköisesti vaikuttaa myönteisesti myös yritysten kilpailukykyyn. Tämä kuitenkin saattaa riippua käyttäjien maksamista maksuista.

Säädösaloitteet vaikuttavat alakohtaiseen kilpailukykyyn todennäköisimmin. Koska säädösaloitteilla nimenomaan pyritään parantamaan alakohtaisen kilpailukyvyn reunaehtoja, myönteiset vaikutukset ovat todennäköisesti suuremmat kuin kielteiset vaikutukset. Tästä huolimatta on syytä tehdä analyysi, jotta voidaan selvästi määrittää yleiset hyödyt, määrittää poliittinen vaihtoehto, jonka hyödyt ovat vieläkin suuremmat, ja – mikäli mahdollista – määrittää joitakin indikaattoreita ja vertailuarvoja myöhemmin tehtävälle jälkiarvioinnille, jossa tarkastellaan politiikan todellista vaikutusta alakohtaiseen kilpailukykyyn.

Useissa säädösaloitteissa ei sinällään keskitytä kilpailukykyyn, vaan niillä pyritään saavuttamaan muita poliittisia tavoitteita (esim. ympäristön, kuluttajien, työntekijöiden tai investoijien suojelu). Ne voivat kuitenkin vaikuttaa alakohtaiseen kilpailukykyyn myönteisesti tai kielteisesti. Tällaisten aloitteiden vaikutuksia alakohtaiseen kilpailukykyyn on yleensä hyvä arvioida tavallista yksityiskohtaisemmin.

Vaikutustenarviointi voi olla pääosin **kvalitatiivinen**, jos kyseessä on ehdotus, joka todennäköisesti vaikuttaa kilpailukykyyn rajatusti tai jonka osalta voidaan osoittaa, että muut analyysit eivät ole oikeasuhtaisia. Yksiköiden on pyrittävä sisällyttämään arviointeihin **kvantitatiivisia** osia (ja arvioitava vaikutuksia kvantitatiivisesti, mikäli se on mahdollista) siinä tapauksessa, että vaikutusten odotetaan olevan erityisen merkittäviä. Analyysi voidaan rajata välittömiin vaikutuksiin (toisin sanoen vaikutukset aloihin, joihin vaikutukset kohdistuvat suoraan) tai sitä voidaan laajentaa koskemaan välillisiä vaikutuksia, jos myös välilliset vaikutukset ovat todennäköisesti merkittäviä ja niitä voidaan analysoida (ja analysointi on oikeasuhtaista).

Vaiheiden 1 ja 2 avulla voidaan varmistaa, onko kilpailukykyyn kohdistuvien vaikutusten erityinen analysointi hyödyllistä, määrittää, mitkä poliittisen ehdotuksen vaikutuksista ovat olennaisia, ja saada käsityksen siitä, miten kattava analyysista pitäisi tehdä. Tämä voi auttaa suunnittelemaan uutta analyysia. Lisäksi jo tässä vaiheessa saatetaan saada palautetta valittujen vaihtoehtojen kokoonpanosta. Tämän suunnitteluvaiheen tarkoituksena on auttaa analyysin tekijää pääsemään alkuun. Koska vaikutustenarviointi on iteratiivinen prosessi, tietoja on ehkä muutettava, kun työt etenevät (ja esimerkiksi siinä tapauksessa, että tietyt vaikutukset vaikuttavat merkittävämmiltä kuin alun perin ajateltiin, minkä takia niitä on analysoitava perusteellisemmin/kvantitatiivisesti, tai vastaavasti siinä tapauksessa, että kvantitatiivisen arvioinnin tekeminen osoittautuu kohtuuttoman kalliiksi tai mahdottomaksi).

II. KVALITATIIVINEN ARVIOINTI

Edellä kuvattujen ensimmäisten kahden vaiheen jälkeen voi olla hyödyllistä tehdä olennaisille vaikutuksille kvalitatiivinen arviointi tämän osan mukaisesti.

Tämä ohjeistuksen osa perustuu kysymyksiin ja ohjeisiin, jotka on jo sisällytetty vaikutustenarviointia koskeviin suuntaviivoihin. Ne jaotellaan neljään ryhmään, jotka koskevat seuraavia: a) vaikutusten kohteena olevien alojen määrittäminen ja kuvaaminen; b) kustannusten ja hintojen kilpailukyky (kuluttajien valinnanvapaus mukaan luettuna); c) innovointivalmiudet ja d) kansainvälinen kilpailukyky.

Jos analyysin tekijä työskentelee alakohtaisessa yksikössä, joka vastaa vaikutusten kohteena suoraan olevasta alasta, hän osaa todennäköisesti vastata useimpiin kysymyksiin oman tai yksikkönsä ammattitaidon ja tietämyksen perusteella. Jos vaikutusten kohteena oleva ala ei kuulu juuri omaan erikoisalaan – kuten useimmiten käy – tarvitaan joitakin perustietoja alan toiminnasta, myös tuotantopanoksista, tuotannontekijöiden intensiteeteistä (pääoma-, työvoima- ja energiantensiteetit) sekä markkinoiden kilpailuintensiteetistä, yritysten koosta ja muista alan ominaispiirteistä. Voit pyytää tausta-aineistoa yritys- ja teollisuustoiminnan pääosaston alaisuudessa toimivalta kilpailukykyyn kohdistuvista vaikutuksista vastaavalta tukipalvelulta tai vaikutustenarvioinnin ohjausryhmältä. Tausta-aineistoihin kuuluvat muun muassa seuraavat:

- 1) Olemassa olevat alakohtaiset tutkimukset: joitakin tehdasteollisuuden aloihin liittyviä tutkimuksia on saatavilla seuraavalla internetsivustolla:
http://ec.europa.eu/enterprise/policies/industrial-competitiveness/industrial-policy/future-of-manufacturing/index_en.htm
- 2) Samoihin aloihin kohdistuvista vaikutuksista aiemmin tehtyjä arviointeja:
(http://ec.europa.eu/governance/impact/ia_carried_out/cia_2011_en.htm)
- 3) Alaa koskevien vaikuttavien toimintapolitiikkojen tai säädösten jälkiarviointeja (katso EIMS – arviointien tuloksia koskevien tietojen tallentamiseen tarkoitettu komission tietokanta: http://www.cc.cec/home/dgserv/sg/evaluation/pages/eims_en.htm)

Tarvittaessa voidaan myös tarkistaa, mitä tutkimuksia ja julkaisuja asiasta vastaavat eurooppalaiset tai kansalliset kauppakamarit tai eurooppalaiset alakohtaiset työmarkkinakomiteat ovat julkaisseet (lisätietoa on saatavilla vaiheessa 8a).

Ihannetapauksessa vaikutustenarviointia koskevaan kertomukseen sisällytettäisiin kvalitatiivisen arvioinnin perusteella lyhyt analyysi, joka koostuu seuraavista osista:

1. Kohteena olevat alat
2. Poliittisen ehdotuksen määritetyt vaikutukset kyseisiin aloihin
3. Laadullinen arvio vaikutusten luonteesta ja laajuudesta:
 - a. Miten suuri odotettu vaikutus on?
 - b. Onko vaikutus suora vai välillinen seuraus toimenpiteestä?
 - c. Milloin vaikutus odotusten mukaan ilmenee?
 - d. Onko vaikutus väliaikainen vai pysyvä (vaikutuksen kesto)?
4. Todennäköisyys siihen, että vaikutus ilmenee:

- a. Kuinka todennäköinen vaikutus on?
- b. Riippuuko vaikutus olennaisista kriteereistä?

Analyysissa on asianmukaisesti hyödynnettävä suuntaviivoissa vaadittujen sisäisten ja ulkoisten kuulemisten tuloksia.

Seuraava taulukko on yksi mahdollinen malli, jonka avulla kuulemisasiakirjassa ja vaikutustenarviointia koskevassa selvityksessä voidaan kunkin vaikutusten kohteena olevan alan mukaan eriteltynä esittää kvalitatiivisen arvioinnin tulokset kilpailukykyyn kohdistuvien vaikutusten osalta.

Kilpailukykyyn kohdistuvat vaikutukset	Kohteena olevat alat		Vaikutusten laajuus (ajankohta)	Vaikutusten kesto	Riskit ja epävarmuustekijät
	Suoraan	Välillisesti			
Kustannusten ja hintojen kilpailukyky					
Innovointivalmiudet					
Kansainvälinen kilpailukyky					

Tiivistetysti todettuna kvalitatiivisesta arvioinnista voi olla hyötyä kolmelta eri kannalta tarkasteltuna:

1. Se voi auttaa muiden yksiköiden ja ulkoisten sidosryhmien kuulemisessa.
2. Se auttaa havaitsemaan selvemmin, onko määrällinen arviointi tarpeen, ja antaa käsityksen saatavilla olevista tiedoista ja malleista määrällistä arviointia varten.
3. Se voi olla lopullinen selvitys asiasta joko siksi, että arviointi osoittaa, että kilpailukykyyn kohdistuvat kielteiset tai myönteiset vaikutukset eivät ole riittävän merkittäviä, jotta niitä kannattaisi erikseen arvioida määrällisesti, tai siksi, että määrällinen arviointi ei ole mahdollista tai on yksinkertaisesti liian kallista, jotta se olisi oikeasuhtaista.

Seuraavaksi esitetään yhteenveto peräkkäisistä vaiheista ja kuhunkin vaiheeseen liittyvistä välineistä, joiden avulla saadaan määritettyä kvalitatiivisen arvioinnin tulokset.

Vaihe 3. Mihin aloihin vaikutukset kohdistuvat?

Kilpailukykyyn kohdistuvien vaikutusten yksityiskohtaisessa analyysissa on määritettävä kohteena olevat alat. Kuten edellä todetaan, alakohtaiseen kilpailukykyyn kohdistuvien vaikutusten analysoinnissa on tärkeää tarkastella vaikutusten seuraavia kolmea tärkeintä tyyppiä: a) liiketoimintakustannukset; b) innovointivalmiudet ja c) kansainvälinen ulottuvuus.

Koska kilpailukyvyyn varmistamisessa on otettava huomioon suorat ja välilliset (myönteiset ja kielteiset) vaikutukset ja eroteltava ja määritettävä vaikutukset lyhyellä ja pitkällä aikavälillä, tarkastelun kohteeksi voidaan ottaa myös kolme sidosryhmää ja niihin kohdistuvat vaikutukset:

1. vaikutukset aloihin, joihin poliittinen aloite vaikuttaa suoraan,
2. välilliset vaikutukset aloihin, jotka kuuluvat kohteena olevien alojen tuotantoketjuun, ja
3. välilliset vaikutukset aloihin, jotka eivät kuulu tuotantoketjuun.

Ensimmäinen edellä mainittu ryhmä viittaa **suoriin vaikutuksiin**. Toisena ja kolmantena tyyppinä ovat **välilliset vaikutukset**, jotka johtuvat muutoksista kohteena olevan alan tuotantopanosten ja -tulosten markkinoiden suhteellisissa hinnoissa sekä kysynnässä ja tarjonnassa. Kyseiset vaikutukset voivat ilmetä samanaikaisesti tai viiveellä (kerrannaisvaikutukset) suoriin vaikutuksiin nähden. Ne ovat tärkeitä kahdesta syystä: Ensinnäkin ne voivat olla huomattavasti ensisijaisia vaikutuksia merkittävämpiä, jos ne vaikuttavat useisiin aloihin tuotantoketjussa tai sen ulkopuolella. Lisäksi ne voivat jopa kumota ennakoitua yleiset hyödyt/kustannukset, jos ne ovat luonteeltaan päinvastaisia suoriin vaikutuksiin verrattuna.

Välillisiä vaikutuksia esiintyy

1. tuotantoketjussa seuraavina olevilla aloilla eli aloilla, joilla käytetään vaikutusten kohteena olevan alan tuotteita ja joiden on maksettava uusi hinta välituotteiden tai pääoman käytöstä;
2. tuotantoketjussa aiempaan olevilla aloilla eli niiden tuotteiden ja palvelujen toimittajilla, joita vaikutusten kohteena oleva ala käyttää; kyseisten alojen tuotteiden kysyntä voi heikentyä;
3. toisiaan täydentävien tuotteiden markkinoilla, koska tuotteiden kysyntä kehittyy samaan suuntaan kuin vaikutusten kohteena olevan alan tuotteiden kysyntä (esimerkiksi polttoaineen hintojen kohoaminen vaikuttaa autojen kysyntään), ja
4. korvaavien tuotteiden markkinoilla, koska niiden kysyntä kehittyy vastakkaiseen suuntaan vaikutusten kohteena olevan alan tuotteiden kysyntään verrattuna (esimerkiksi polttoaineen hinnan kohoaminen voi lisätä julkisen liikenteen kysyntää)¹⁴.

Jotkin toimintapolitiikat voivat vaikuttaa useisiin tai useimpiin liiketoiminta-aloihin. Esimerkkinä tällaisista toimenpiteistä ovat esimerkiksi säädökset, jotka vaikuttavat työvoimakustannuksiin (esim. työaikadirektiivi), energiakustannuksiin (esim. uusiutuvia energianlähteitä koskevat toimintapolitiikat), rahoituksen saatavuuteen ja kustannuksiin (esim. pankkeihin sovellettavat pääomavaatimukset) tai vaikkapa henkilötietojen suojeluun. Yleensä arvioinnissa tarkastellaan yleisiä hyötyjä ja kustannuksia. Myös **vaikutusten jakautumista eri aloille** voidaan analysoida, jos se on oikeasuhtaista (esimerkiksi jos vaikutukset kohdistuvat erityisen voimakkaasti johonkin tiettyyn alaan). Tässä tapauksessa voi olla tarpeen ottaa huomioon työvoima-, energia-, resurssi- ja pääomaintensiivisyys, jotta voidaan oikeasuhtaisesti tarkastella vaikutusten hajautumista, määrittää kielteisimpien vaikutusten

¹⁴ Havaintoesimerkki annetaan liitteessä 2 esiteltävässä tapauksessa 1.

kohteena olevat teollisuudenalat ja arvioida niiden kykyä ja mahdollisuuksia noudattaa poliittisella toimenpiteellä asetettuja vaatimuksia.

Vaihe 4. Mikä on vaikutus pk-yritysten kilpailukykyyn?

Vaikutustenarviointia koskeviin suuntaviivoihin ja käytäntöihin jo olennaisena osana kuuluva pk-yritystesti sisältää kysymyksiä kustannuksista, innovointivalmiuksista ja muista reunaehdoista, kuten rahoituksen ja voimavarojen saatavuudesta ja koulutukseen ja markkinoille pääsystä.¹⁵

Eurooppalaisia pk-yrityksiä tukevan aloitteen (”Small Business Act”) uudelleentarkastelussa komissio korosti kilpailukyvyn varmistamisen ja pk-yritystestin välistä yhteyttä ja lupasi ”edelleen lisätä pk-yritystestin käyttöä vaikutustenarviointimenettelyissään, jotta voidaan varmistaa, että vaikutukset pk-yrityksiin analysoidaan perusteellisesti ja otetaan huomioon kaikissa asiaankuuluvissa lainsäädäntö- ja toimintapolitiikkaa koskevissa ehdotuksissa. Tarkoituksena on eritellä määrällisesti arvioidut vaikutukset aina kun se on mahdollista ja oikeasuhtaista. Arvioidessaan ehdotuksiaan kilpailukyvyn kannalta komissio aikoo analysoida eurooppalaisten yritysten, erityisesti pk-yritysten, valmiuksia kilpailla EU:n markkinoilla ja niiden ulkopuolella.”¹⁶ Kun vaikutusten kohteena olevat alat on määritetty, seuraavaksi onkin tarkasteltava, kohdistuvatko vaikutukset etenkin pk-yrityksiin. Tiedot pk-yritysten osuudesta kyseisillä aloilla voivat olla tässä avuksi, jos tietoja on saatavilla. Pk-yritysten osuus on tärkeä indikaattori, kun arvioidaan poliittisen ehdotuksen todennäköistä vaikutusta teollisuuden kilpailukykyyn. Tämä johtuu kahdesta syystä. Ensinnäkin kustannusten kilpailukykyyn kohdistuvat vaikutukset ovat ilmeisempiä pk-yritysten osalta. Esimerkiksi tietyt noudattamisesta aiheutuvat kustannukset eivät riipu yrityksen koosta, joten pk-yritysten sääntelytaakka tuottojen prosenttiosuutena on keskimääräistä suurempi. Myös pk-yritysten rajalliset mahdollisuudet saada rahoitusta rajoittavat niiden valmiuksia mukautua suurempaan sääntelytaakkaan. Lisäksi innovointiin liittyvien olosuhteiden muutokset vaikuttavat keskimääräistä voimakkaammin pk-yrityksiin, koska valtaosa innovatiivisista yrityksistä on pk-yrityksiä ja koska innovatiiviset pk-yritykset ovat toiminnan kannattavuuden kannalta riippuvaisempia innovaatioista kuin innovatiiviset suuryritykset.

Tiivistetysti voidaan todeta, että kilpailukyvyn varmistamisen tavoitteena pk-yritysten kilpailukyvyn osalta on ihannetapauksessa

1. määrittää pk-yritysten suhteellinen osuus kyseisillä aloilla;
2. vahvistaa pk-yritystestin soveltamista kyseisiin aloihin tarkastelemalla myös kustannusten, innovoinnin ja markkinoiden kilpailukykyä ja
3. varmistaa, että vaikutusten kohteena olevan alan pk-yritykset ovat asianmukaisesti edustettuina kuulemismenettelyssä.

¹⁵ Katso vaikutustenarvioinnin suuntaviivat, SEC(2009) 92, s. 40; ja osa III: vaikutustenarvioinnin suuntaviivojen liitteet.

¹⁶ KOM(2011) 78, s. 6.

Vaihe 5. Mikä on vaikutus kustannusten ja hintojen kilpailukykyyn?

Poliittinen ehdotus voi vaikuttaa liiketoimintakustannuksiin ja näin ollen investointien tuottoihin ja investointivirtoihin myönteisesti tai kielteisesti ja suoraan ja välillisesti. Ehdotus voi suoraan johtaa noudattamisesta aiheutuviin kustannuksiin kohteena olevilla aloilla tai se voi välillisesti johtaa kustannusten kasvamiseen, koska toimittajien, kuluttajien, työntekijöiden ja investoijien käyttäytyminen muuttuu sääntelyn seurauksena. Toisaalta ehdotus voi myös keventää hallinnollista taakkaa tai laskea tuotantopanosten hintoja. Tapahtuivatpa muutokset mistä syystä hyvänsä, poliittinen ehdotus voi vaikuttaa liiketoimintaan joko välituotteiden ja -palvelujen (energia mukaan luettuna) kustannusten muodossa tai tuotantotekijöiden (työvoima, pääoma ja luonnonvarat) kustannusten muodossa. Kustannusten lisäksi on tärkeää tarkistaa, vaikuttaako ehdotettu poliittinen toimenpide kilpailuun esimerkiksi rajoittamalla tai vapauttamalla hinnoittelua tai kuluttajien valinnanvapautta (täydentäviä ohjeita kilpailuun kohdistuvista vaikutuksista annetaan vaikutustenarviointia koskevien suuntaviivojen kohdassa 8.3).

Jäljempänä esitettävät kysymykset voivat olla avuksi vaikutusten määrittämisessä. Kysymysten tarkoituksena ei ole laatia kattavaa luetteloa liiketoiminnan kustannuksista, vaan kysymykset ennemmin auttavat havaitsemaan poliittisen ehdotuksen mahdollisia seurauksia kustannusten ja hintojen kilpailukyvyn kannalta tarkasteltuna.

Vartenotettavat kysymykset voivat koskea esimerkiksi mahdollisia uusia *noudattamisesta aiheutuvia kustannuksia* (tai nykyisten noudattamisesta aiheutuvien kustannusten alenemista) sekä muita *toimintakustannuksia* (tuotantopanoksen ja tuotantotekijöiden kustannuksia), joita uudesta ehdotuksesta seuraa, mutta jotka eivät kuitenkaan liity säännösten noudattamiseen. Lopuksi voidaan tarkastella ehdotuksen todennäköistä vaikutusta *kulutustottumuksiin ja hintoihin*.

A. Vähentääkö tai lisääkö arvioitava ehdotus noudattamisesta aiheutuvia kustannuksia kohteena olevilla aloilla?

Noudattamisesta aiheutuviin kustannuksiin sisällytetään henkilökunnan ja yritysjohton uusien poliittisten vaatimusten (esimerkiksi uusien raportointivaatimusten) noudattamiseen käyttämän **ajan** rahallinen arvo sekä **rahavarat**, jotka käytetään politiikan edellyttämien tuotteiden ja palvelujen (esimerkiksi uudet laitteet tai uuteen vaatimukseen liittyvät ulkoiset liiketoimintapalvelut) ostamiseen. Tyypillisesti on hyvä pohtia seuraavia kysymyksiä:

1. Vaikuttaako poliittinen vaihtoehto yrityksiin sovellettavien tietovaatimusten luonteeseen, kuten vaadittujen tietojen tyyppiin, raportoinnin määräaikoihin, tietojen toimittamisen menettelyn monimutkaisuuteen tai muuhun vastaavaan?
2. Edellyttääkö poliittinen vaihtoehto uusien laitteiden käyttämistä (esimerkiksi saastumisen vähentämiseksi, myynnin kirjaamiseksi tai aineen pitoisuuden mittaamiseksi lopputuotteessa ja niin edelleen)?
3. Edellyttääkö se ylimääräistä työaikaa tai uusia liiketoimintapalveluja yksityisellä tai julkisella sektorilla (kuten ulkoisia tilintarkastus- tai tarkastuspalveluja tai julkisen tai yksityisen sektorin valtuutettujen elinten suorittamaa vaatimustenmukaisuuden vahvistamista tai muuta vastaavaa)?

4. Joutuvatko tietyt yritykset tai alat noudattamisesta aiheutuvien kustannusten takia heikompaan asemaan niiden kilpailijoihin nähden (muun muassa siksi, että kustannusten perusteella luodut toimintaedellytykset eivät ole yhdenvertaiset)?
5. Mitä erityisvaikutuksia kohdistuu pk-yrityksiin?

B. Vaikuttaako ehdotus välituotteiden käytön hintoihin ja kustannuksiin?

Poliittinen ehdotus voi vaikuttaa välituotteiden käytön kustannuksiin

1. vaikuttamalla tuotannossa käytettävien luonnonvarojen, myös raaka-aineiden ja muiden tuotantopanosten (välituotteet ja -palvelut) hintaan tai saatavuuteen;
2. rajoittamalla (tai kieltämällä) vaarallisten materiaalien käytön ja
3. välillisesti, jos vaikutusten kohteena suoraan olevan alan tuotoksen kustannusten muutokset siirretään tuotantoketjussa seuraavana oleville aloille tai jos korvaavien tuotteiden muuttuva kysyntä nostaa hintoja ja kyseisiä korvaavia tuotteita käytetään välituotteina.

C. Vaikuttaako ehdotus pääomakustannuksiin?

Poliittinen ehdotus voi vaikuttaa pääomakustannuksiin

1. nostamalla tuotantohyödykkeiden hintoja ja
2. vaikuttamalla rahoituksen saatavuuteen ja kustannuksiin (oma pääoma, pankkilainat ja joukkovelkakirjat).

Rahoituksen saatavuuteen ja kustannuksiin puolestaan vaikuttavat useat tekijät, kuten

3. rahoitusmarkkinoiden tilanne,
4. pääoman liikkuvuus ja suorien ulkomaisten investointien kehys,
5. osakkaiden oikeuksien suojelu,
6. pankkien pääomavaatimukset,
7. alan rahoituksellinen riskiprofiili ja
8. kannusteet investointien tekemiseksi alaan EU:ssa (investoinnin tuotto suhteessa muilla markkinoilla tehtävän investoinnin tuottoon) ja kolmansissa maissa.

Tarpeen vaatiessa kvalitatiivisessa analyysissä olisi hyvä tarkastella näitä tekijöitä ja niiden vaikutusta kohteena olevan alan investointikustannuksiin sekä vaikutusta investoijien käytökseen.

D. Vaikuttaako ehdotus työvoimakustannuksiin?

Työnantajien työvoimakustannuksiin kuuluvat palkat, etuudet ja työvoimaverot.

Poliittiset toimenpiteet voivat vaikuttaa työvoimakustannuksiin esimerkiksi vaikuttamalla vähimmäispalkan määrittämisen tai kynnyspalkkatasoon tai johtamalla muutoksiin, jotka

lisäävät täydentävän työvoiman tai osaamisen kysyntää. Esimerkkeinä työvoimakustannuksiin kohdistuvista suorista vaikutuksista ovat (muun muassa) politiikanalat¹⁷, jotka voivat johtaa seuraaviin:

1. eläköitymisiän muuttaminen tai
2. vähimmäispalkkojen muuttaminen tai
3. sosiaaliturvamaksujen tai muiden työvoimaverojen muuttaminen tai
4. kirjanpito- tai raportointivelvoitteiden muuttaminen.

Työvoimakustannuksiin liittyvät välilliset vaikutukset voivat johtua toimintapolitiikasta, joka

5. vaikuttaa työvoiman liikkuvuuteen (rajoittaa tai edistää/helpottaa sitä);
6. vaikuttaa työsuojelulainsäädäntöön (rajoittamalla tai lisäämällä työnantajan mahdollisuuksia ottaa työntekijöitä työhön ja erottaa työntekijöitä) tai
7. vaikuttaa työmarkkinoiden jäykkyyteen tai joustavuuteen (lisää tai vähentää jäykkyyttä/joustavuutta) sivuvaikutuksena;
8. johtaa muutoksiin, jotka lisäävät/luovat työvoiman kysyntää (uusien taitovaatimusten takia, esimerkiksi koska yritysten käyttöön on kehitettävä vähemmän saastuttavaa tekniikkaa) tai synnyttävät säästöjä työvoimakustannuksissa (esimerkiksi vapauttamalla mikroyritykset tietyistä kirjanpitovelvoitteista).

Sen lisäksi, että toimintapolitiikat voivat vaikuttaa työvoimakustannuksiin, ne voivat myös aiheuttaa täydentäviä *työllisyyteen liittyviä noudattamisesta aiheutuvia kustannuksia*. Tällaiset kustannukset voivat johtua esimerkiksi aiempaa tiukemmista työterveys- ja työturvallisuusnormeista tai yrityksen henkilöstöön liittyvistä täydentävistä raportointivaatimuksista. On kuitenkin pantava merkille, että tällaiset normit voivat myös perustua työnantajien ja työntekijöiden välisiin sopimuksiin (esimerkiksi työntekijöiden terveyden suojelua koskeva direktiivi sairaala-alalla, monialainen sopimus silikoosin ennaltaehkäisemisestä ynnä muut) ja siten myös heijastaa normien hyötyjä ja lisäarvoa liiketoiminnan kannalta ja normien myönteistä vaikutusta kilpailukykyyn.

Vaikka toimintapolitiikkaa ei välttämättä rajata koskemaan vain tiettyä alaa, se voi vaikuttaa eri tavalla eri aloihin. Voimakkaimmat vaikutukset kohdistuvat runsaasti työvoimaa tarvitseviin aloihin (sekä myönteisessä että kielteisessä mielessä). Vaikutus voi vaihdella myös sen mukaan, vaaditaanko kyseisellä alalla korkeaa ammattitaitoa vai vähäistä ammattitaitoa, koska palkkatasot ja näin ollen myös työvoimakustannukset voivat heijastella ammattitaidon heikkoa saatavuutta. Työnantajat ja työntekijät myös jakavat lisäkustannukset sen mukaan, vastaako työvoiman kysyntä tarjontaa ja tarjonta kysyntää.

E. Vaikuttaako ehdotus energiakustannuksiin?

¹⁷ Jotkut kyseisistä politiikanaloista eivät välttämättä kuulu EU:n toimivaltaan. Ne luetellaan tässä yhteydessä vain esimerkinomaisesti, koska ne saattavat vaikuttaa kilpailukykyyn kohdistuvien vaikutusten analysointiin kansallisella tasolla.

Toimintapolitiikat voivat vaikuttaa energiakustannuksiin, jos niillä sallitaan liiallinen riippuvuus rajatusta määrästä toimittajia tai fossiilisten polttoaineiden lähteitä. Energiakustannuksiin voivat lyhyellä aikavälillä vaikuttaa myös tavoitteet, jotka koskevat polttoaineiden yhdistelmään tehtäviä muutoksia tai energian erilaista toimitus- tai laskutustapaa.

F. Vaikuttaako poliittinen ehdotus kuluttajien valinnanvapauteen ja hintoihin?

Liiketoiminnan kustannuksiin liittyvät suhteelliset hyödyt ilmenevät loppujen lopuksi kuluttajien tietoon perustuvina, vapaina valintoina ja hintana, jonka kuluttaja todellisuudessa maksaa tuotteista ja palveluista. Kustannusten kilpailukykyä koskevaa analyysia voidaan täydentää tarkastelemalla todennäköistä vaikutusta kuluttajien valinnanvapauteen ja hintoihin. Toisin sanoen on tarkasteltava seuraavia:

1. Vaikuttaako ehdotus tiettyjen tuotteiden saatavuuteen markkinoilla?
2. Kielletäänkö ehdotuksella tiettyjen tuotteiden markkinointi (tai mainonta) tai rajoitetaanko sillä tiettyjen tuotteiden markkinointia (tai mainontaa)?
3. Säännelläänkö ehdotuksella hintoja tai vaikuttaako se muulla tavoin hintoihin, jotka kuluttajat maksavat vaikutusten kohteena olevan alan tuotteista?
4. Vaikuttaako ehdotus kuluttajien ostamien tuotteiden ja palvelujen laatuun?
5. Vaikuttaako ehdotus tuotteiden ja palvelujen laatua ja hintoja koskevien tietojen avoimuuteen ja vertailtavuuteen?

Ehdotuksen vaikutusten hajaantumisen määrittämiseksi analyysissa voidaan myös tarkastella sitä, missä määrin **tuotantokustannusten muutoksia siirretään kuluttajien maksettavaksi** (jos kohonneet kustannukset pääosin siirretään kuluttajien maksettaviksi oligopolimarkkinoilla, joilla kysynnän joustavuus on tyypillisesti vähäistä, lopullisena vaikutuksena voi liiketoiminnan vähäisempien tuottojen sijaan olla kuluttajien hyvinvoinnin heikkeneminen).

G. Edellyttävätkö edellä mainitut vaikutukset kohteena olevien yritysten toiminnan merkittävää uudelleenjärjestämistä?

Tämä on haastavin (mutta mahdollisesti myös olennaisin) kysymys tarkasteltaessa poliittisen ehdotuksen kustannusvaikutuksia. Tähän mennessä on jo määritetty useimmat muutokset noudattamisesta aiheutuviin kustannuksiin ja toimintakustannuksiin. Seuraavaksi olisikin hyvä pohtia seuraavaa:

1. Mitä kustannuksia yrityksille aiheutuu mukauttamisesta (työvoima mukaan luettuna)?
2. Täytyykö alalla toteuttaa suuria uudelleenjärjestelyjä, kuten sulkea tuotantolinjoja, vaihtaa teknologioita, hankkia korvaavia taitoja tai muuta vastaavaa?
3. Voiko ehdotus johtaa yritysten toiminnan lopettamiseen?
4. Onko pk-yrityksillä mahdollisuuksia vastata uudelleenjärjestelyjen kustannuksista?

Vaihe 6. Mikä on vaikutus yritysten innovointivalmiuksiin?

Poliittinen ehdotus voi vaikuttaa yritysten innovointivalmiuksiin. Jos vaikutuksen odotetaan olevan merkittävä, vaikutusta voidaan arvioida tarkastelemalla mahdollisia vaikutuksia seuraaviin:

1. yritysten valmiudet toteuttaa tutkimus- ja kehitystoimintaa, jonka avulla ne voivat kehittää innovatiivisia tuotteita; yksityiskohtaisemmalla tasolla voidaan tarkastella ehdotuksen vaikutuksia
 - (a) alan tarvitsemien taitojen saatavuuteen ja
 - (b) teollis- ja tekijänoikeuksien suojelun tehokkuuteen;
2. alan valmiudet tuoda markkinoille uusia tuotteita tai parantaa markkinoilla jo olevien tuotteiden ominaisuuksia (*tuotteisiin liittyvät innovointivalmiudet*); tämän osalta ratkaisevassa asemassa ovat tekniset taidot ja uusien teknologioiden käyttö;
3. valmiudet innovointiin prosessien ja tuotteisiin liittyvien palvelujen osalta, mukaan luettuina jakelu, markkinointi ja myynnin jälkeiset palvelut (*prosessi-innovointi*); tähän vaikuttaa hallinnollisten ja organisatoristen taitojen ja osaamisen saatavuus, ja
4. mahdollisuudet saada riskipääomaa.

Teknologian kehittämiseen ja innovointiin kohdistuvia vaikutuksia koskevissa komission ohjeissa annetaan yksityiskohtaiset ohjeet siitä, miten yritysten innovointivalmiuksiin kohdistuvaa todennäköistä vaikutusta on arvioitava.¹⁸

Vaihe 7. Mikä on vaikutus alan kansainväliseen kilpailukykyyn?

Tuottavuuteen kohdistuvien vaikutusten arviointi on ratkaisevassa asemassa määritettäessä kilpailukykyä edistäviä tekijöitä. Joissakin tapauksissa kokonaiskuvan saaminen ei kuitenkaan ole mahdollista ilman, että huomioon otetaan ehdotuksen mahdollisesti erilaiset vaikutukset yrityksiin EU:ssa ja kolmansissa maissa. Esimerkkinä on tilanne, jossa poliittinen ehdotus todennäköisesti lisää EU:n tuottajien kustannuksia (esimerkiksi siksi, että sillä asetetaan aiempaa tiukempia tuoteturvallisuusvaatimuksia EU:n markkinoilla). Se ei kuitenkaan välttämättä vaikuta EU:n tuottajien suhteellisiin hintoihin ja markkinaosuuksiin, jos kilpailijoihin sovelletaan samoja vaatimuksia eikä saatavilla ole halvempia käyttöön soveltuvia korvaavia vaihtoehtoja. Jos toimintapolitiikka vaikuttaa tuotantoprosessiin (esimerkiksi siksi, että luonnonvarojen käytölle tai saasteille asetetaan aiempaa tiukempia normeja) tai nostaa työvoimakustannuksia (esimerkiksi siksi, että sillä asetetaan uusia työturvallisuusvaatimuksia), eurooppalaisten tuottajien kilpailuasema voi kuitenkin heikentyä EU:n ulkopuolelle sijoittautuneisiin yrityksiin nähden. Kansainvälisiä vaikutuksia koskevassa vaikutustenarvioinnin suuntaviivojen osassa vaaditaan, että jokaisessa vaikutustenarvioinnissa on tarkasteltava eurooppalaisten yritysten kilpailukykyä ja

¹⁸ Vaikutustenarvioinnin suuntaviivojen liitteet, kohta 8.5, s. 34–38.

”analysoitava politiikan vaikutuksia sen määrittämiseksi, miten tavoitteet voidaan saavuttaa niin, että samalla vältetään tai vähimmäistetään mahdolliset kielteiset vaikutukset EU:n kilpailukykyyn. Tässä yhteydessä voidaan myös analysoida vastaavia säännöksiä, joita EU:n tärkeimmät kauppakumppanit ovat jo antaneet.”¹⁹

Tässä yhteydessä voidaan tyypillisesti tarkastella seuraavia kysymyksiä:

1. Mikä on arvioitavana olevan vaihtoehdon todennäköinen vaikutus EU:n yritysten kilpailuasemaan EU:n ulkopuolelle sijoittautuneisiin kilpailijoihin nähden?
2. Mikä on arvioitavana olevan vaihtoehdon todennäköinen vaikutus kauppaan ja kaupan esteisiin?
3. Koskeeko vaihtoehto toimialaa, johon sovelletaan jo kansainvälisiä standardeja tai yhteisiä sääntelypyyteitä tai jolla käydään jo sääntelyyn liittyvää kansainvälistä vuoropuhelua?
4. Aiheuttaako vaihtoehto todennäköisesti rajatylittäviä investointivirtoja, myös taloudellisen toiminnan siirtämistä EU:n alueelle tai pois EU:n alueelta?

Vaikutustenarvioinnin suuntaviivojen liitteissä (kohta 8.7, s. 38) annetaan ohjeita, joiden avulla vaikutustenarvioinneista vastaavat työryhmät voivat kvalitatiivisesti arvioida kansainväliseen kauppaan ja investointivirtoihin kohdistuvia todennäköisiä vaikutuksia.

¹⁹ Vaikutustenarvioinnin suuntaviivat, s. 42.

III. VAIKUTUSTEN KVANTIFIOINTI: TIETOLÄHTEET

Tekniseltä kannalta tarkasteltuna poliittisen toimenpiteen kvantitatiivisten vaikutusten arviointi on eittämättä haastavin osa vaikutustenarviointia, eikä sen kokonaisvaltainen toteuttaminen aina ole mahdollista menetelmiin liittyvien rajoitusten takia. Arviointi voi myös edellyttää kohtuuttoman suuria ponnisteluja. Tarvittavien tietojen kerääminen voi olla haastavaa. Tietojen keräämiseen osallistuvat usein myös asiasta vastaavat sidosryhmät, minkä takia tietojen todenmukaisuuden varmistaminen voi olla tavallista vaikeampaa. Kvantifioinnin oikeasuhtaisuutta onkin tarkasteltava huolellisesti niin, että huomioon otetaan paitsi yleinen toive kvantifioida vaikutukset mahdollisimman tarkasti, myös menettelystä aiheutuvat kustannukset ja odotettujen tulosten luotettavuus. (Tässä yhteydessä voidaan esimerkiksi tarkastella sitä, luovatko tulokset, jotka edellyttävät lisätietoa tai jotka perustuvat vahvasti mallin toimintaan liittyviin oletuksiin, todellista lisäarvoa päätöksentekoprosessin kannalta.)

Kilpailukykyyn kohdistuvien vaikutusten kvantifiointi voi edellyttää havainnollistavia tilastotietoja, kansallisiin tai alakohtaisiin tulostietoihin perustuvia panos–tuotos-analyyseja, sovellettua yleistasapainomallintamista tai muita ekonometrisia toimenpiteitä. Jos poliittiset ehdotukset vaikuttavat useisiin erilaisiin aloihin, yleisiä vaikutuksia voidaan kvantifioida laskettavissa olevien yleistasapainomallien ja makroekonometristen panos–tuotos-mallien avulla. Niistä voi olla hyötyä paitsi arvioitaessa muutettavan politiikan koko talouteen heijastuvia vaikutuksia, myös arvioitaessa alakohtaisten hyötyjen ja tappioiden todennäköistä laajuutta, alojen välisiä heijastusvaikutuksia, ylimääräisten kustannusten jakamista tuottajien ja kuluttajien kesken ja niin edelleen. Muut mallit, kuten osittaisen tasapainon mallit, voivat olla helppokäyttöisempiä, ja niistä voidaan myös saada hyödyllistä tietoa mahdollisista vaikutuksista.

Jäljempänä ehdotetuissa vaiheissa kuvataan yleisesti kvantitatiivisen analysoinnin mahdollisia tuloksia. Niissä ei esitellä erityisiä välineitä tai menetelmiä tulosten saamiseksi, koska välineet ja menetelmät on valittava tarkasteltavana olevan asian mukaisesti. Näiden vaiheiden lähtökohtana ovat tulokset, jotka saadaan kvalitatiivisen arvioinnin viiden vaiheen toteuttamisen perusteella.

Vaihe 8: Todisteiden esittäminen vaikutusten kohteena suoraan olevien alojen rakenteesta ja suorituskyvystä

Tällä vaiheella laajennetaan kvalitatiivisen arvioinnin vaiheita 3 ja 4. Tarkoituksena on osoittaa alustavien päätelmien todenmukaisuus tilastotietojen avulla. Mikäli mahdollista, alan suorituskyvyn kvantitatiivisen arvioinnin olisi hyvä perustua seuraaviin:

- kohteena olevan alan merkitys EU:n taloudessa tarkasteltaessa sen osuutta lisäarvon ja työllisyyden kannalta, alan alueellista ja kansallista keskittymistä ja niin edelleen;

- yritysten lukumäärä ja jakautuminen, mukaan luettuna pk-yritysten osuus, ja alan keskittymisaste²⁰;
- alan työvoiman tuottavuus tai kokonaistuottavuus;
- alan kannattavuus nettovoittomarginaalina mitattuna; kokonaispääoman tuotto;
- alan markkinaosuus maailmanmarkkinoilla ja
- ulkomaisten suorien sijoitusten virta (EU:hun/ulkomaille suuntautuvien ulkomaisten suorien sijoitusten määrä suhteessa luotuun lisäarvoon).

Vaihe 8a: Olemassa olevien alakohtaisten tutkimusten ja jälkiarviointien huomioon ottaminen

Komissio on tehnyt useita teollisuus- ja markkinatutkimuksia sekä toimintapolitiikkojen jälkiarviointeja. Esimerkiksi luettelo tuotantoteollisuutta koskevista tutkimuksista on saatavilla seuraavalta internetsivustolta:

http://ec.europa.eu/enterprise/policies/industrial-competitiveness/industrial-policy/future-of-manufacturing/index_en.htm

Jos pelkkä kirjallisen aineiston tarkastelu ei riitä, voidaan myös tutustua asiasta vastaavien toimialajärjestöjen tai työmarkkinajärjestöjen internetsivustoihin ja julkaisuihin.

Yhteyshenkilöiden tietoja voidaan hakea avoimuusrekisteristä ja heihin voidaan ottaa yhteyttä, jotta saadaan käyttöön uusimpia tietoja ja analyyseja. Avoimuusrekisteri on saatavilla Europa-verkkosivustolla.

Vaihe 8b: Olemassa olevien tietojen saattaminen ajan tasalle

Jos aiemmin tehdyt tutkimukset eivät enää pidä paikkaansa, ajan tasalla olevia alakohtaisia tilastotietoja voidaan etsiä Eurostatin tietokannoista. Kohteena olevien alojen tärkeimpien toimialojen koodit voidaan etsiä tilastollisesta NACE-luokituksesta²¹.

²⁰ Keskittymisasteella tarkoitetaan teollisuudenalan suurimpien yritysten saamaa prosenttiosuutta markkinoista. Erittäin usein käytetään keskittymisasteita 4 ja 10 (toisin sanoen neljän ja kymmenen suurimman yrityksen markkinaosuutta).

²¹ NACE (Nomenclature statistique des Activités économiques dans les Communautés Européennes) on Euroopan yhteisön tilastollinen toimialaluokitus, jota käyttävät Eurostat ja jäsenvaltiot. NACE-luokituksen toinen versio (Rev. 2) otettiin käyttöön vuonna 2008. Siinä on otettu huomioon talouden tekninen kehitys ja rakenteelliset muutokset. Vuotta 2007 edeltävien ja vuoden 2007 jälkeen kerättyjen tietojen vertailussa on näin ollen käytettävä vastaavuustaulukkoa.

NACE Rev.1.1 INDUSTRY/ ACTIVITY CODE	DESCRIPTION	NACE Rev.2 INDUSTRY/ ACTIVITY CODE	DESCRIPTION	INDICATORS
D	Manufacturing	C	Manufacturing	Number of enterprises
...	...	...	...	...
DJ	Manufacture of basic metals and fabricated metal products	C244	Manufacture of basic precious and other non-ferrous metals	
DJ27	Manufacture of basic metals	...	...	
DJ271	Manufacture of basic iron and steel and of ferro-alloys	C2442	Aluminium production	
DJ272	Manufacture of tubes	C2443	Lead, zinc and tin production	
DJ2721	Manufacture of cast iron tubes	C2444	Copper production	
DJ2722	Manufacture of steel tubes	C2445	Other non-ferrous metal production	
DJ273	Other first processing of iron and steel	C2446	Processing of nuclear fuel	
DJ2731	Cold drawing	C245	Casting of metals	
DJ2732	Cold rolling of narrow strip	C2451	Casting of iron	
DJ2733	Cold forming or folding	C2452	Casting of steel	
DJ2734	Wire drawing	C2453	Casting of light metals	
DJ2735	Other first processing of iron and steel n.e.c.; production of non-ECSC ferro-alloys (included in DJ271 in NACE Rev.1.1)	C2454	Casting of other non-ferrous metals	
DJ274	Manufacture of basic precious and non-ferrous metals	C25	Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment	
DJ2741	Precious metals production	C251	Manufacture of structural metal products	
DJ2742	Aluminium production	C2511	Manufacture of metal structures and parts of structures	

Jos saatavilla ei ole alakohtaisia lähteitä²², yleensä käytetään seuraavia kolmea tärkeintä tietokantaa: SBS, Prodcum ja Comext.

SBS-tietokannassa (Structural Business Statistics, yritystoiminnan rakennetilastot) tietoa annetaan erittäin yksityiskohtaisella alakohtaisella tasolla: yritysten lukumäärä tietyllä alalla, työllistettyjen henkilöiden lukumäärä, liikevaihto, lisäarvo, investoinnit, tuottavuus, pk-yritysten osuus lisäarvosta ja työllisyydestä ja niin edelleen.

Teollisuudenalan profiili – tärkeimmät SBS-tietokannan tiedot

The screenshot shows the Eurostat website interface. The top navigation bar includes 'Home', 'Statistics', 'Publications', 'About Eurostat', and 'User support'. The left sidebar shows the 'Structural business statistics' menu with options like 'Introduction', 'Data', 'Main tables', 'Database', and 'Special SBS topics'. The main content area displays a search bar and a navigation tree. The 'SBS - main indicators' dataset is highlighted, showing its description and update status.

²² EU:n ja kansainvälisen tason tärkeimpien tietokantojen sisältöä kuvataan ja niihin johtavat linkit annetaan liitteessä III. Alumiiniteollisuuden osalta alakohtaiset järjestöt ja laitokset, kuten kansainvälinen alumiini-instituutti (International Aluminium Institute), metallialan kansainvälinen tilastotietopalvelu (World Bureau of Metal Statistics) tai Kansainvälinen energiajärjestö (International Energy Agency).

View Table

Select Data

European Business - selected indicators for all activities (NACE divisions)

Last update: 05-05-2011

Interactive extraction size limit: 300000

Current extraction size: 768

Dimension selection: 1/15

Selection overview

Update

GEO

INDIC_SB

NACE_R1

TIME

Filtering

Filtering type:

Code range

Pattern

Search

Show all

Search in:

Codes

Labels

Both

☐	Code	Label
☒	V11110	Number of enterprises
☐	V12110	Turnover or gross premiums written
☐	V12120	Production value
☐	V12150	Value added at factor cost
☐	V12170	Gross operating surplus
☐	V13110	Total purchases of goods and services
☐	V13310	Personnel costs
☐	V15110	Gross investment in tangible goods
☐	V16110	Number of persons employed
☐	V16130	Number of employees
☐	V91110	Apparent labour productivity (Gross value added per person employed)
☐	V91120	Wage adjusted labour productivity (Apparent labour productivity by average personnel costs) (%)
☐	V91210	Average personnel costs (personnel costs per employee) (thousand euro)
☐	V92110	Gross operating surplus/turnover (gross operating rate) (%)
☐	V94414	Investment per person employed

NACE_R1: Mining and quarrying

INDIC_SB: Number of enterprises

GEO	TIME	1996	1997
European Union (2...	:	:	:
European Union (2...	:	:	:
Belgium	:	:	:
Bulgaria	139	161	:
Czech Republic	287	299	:
Denmark	:	:	:
Germany (includin...	:	:	:
Estonia	45	48	:
Ireland	54	59 (p	:
Greece	:	:	:
Spain	1,627	1,645	:
France	2,916	2,900	:
Italy	4,569	4,330	:
Cyprus	:	:	:
Latvia	:	34	:
Lithuania	48	55	:
Luxembourg	7	8	:
Hungary	:	:	:
Malta	:	:	:
Netherlands	:	205	:
Austria	322	302	:
Poland	746	952	:
Portugal	1,542	1,431	:
Romania	:	202	:
Slovenia	228	182	:
Slovakia	32	40	:
Finland	1,216	1,246	:
Sweden	513	626	:
United Kingdom	:	1,665	:

Prodcom-tietokannassa annetaan tilastotietoja teollisuustuotteiden tuotannosta: tietoja selvitysajanjakson aikana myydyin tuotannon fyysisestä määrästä (kilogrammina, neliömetreinä, kappalemäärinä ja niin edelleen) ja sen euromääräisestä arvosta.

Teollisuudenalan profiili – Prodcom-tietokannan tiedot (alumiinitangot, koodi 24422230)

European Commission > Eurostat > Prodcom - statistics by product > Data > Excel files (NACE Rev. 2)				
Home	Statistics	Publications	About Eurostat	User support
Prodcom - statistics by product		Excel files - NACE Rev. 2		Links
Introduction Europrims Steel Data Data Excel files (NACE Rev. 2) Excel files (NACE Rev. 1.1) Database		The Excel files on this page contain Prodcom data based on NACE Rev. 2. For 2008 onwards the files contain the original data based on NACE Rev. 2 as supplied by the reporting countries. For 1995 to 2007 the files contain data that has been converted where possible from the data based on NACE Rev. 1.1. These tables only show the production data. To use the database that contains both production and related trade data, please click on "Database" in the box to the left.		This document describes how to use the Excel files
		Prodcom Annual Data 2009 (updated 04/03/2011) Prodcom Annual Data 2008 (updated 04/03/2011)		

4/03/2011		Statistics on the production of manufactured goods Value ANNUAL 2009																		
To use the database that contains both production and related trade data, please click here and																				
PRODCOM Code	Unit	flag EU27	Value EU27	Base EU27	flag EU25	Value EU25	Base EU25	Belgium	Bulgaria	Czech Republic	Denmark	Germany	Estonia	Ireland	Greece	Spain	France	Italy	Cyprus	
ALL VALUES AND VOLUMES ARE EXPRESSED IN THOUSANDS																				
All confidential data and all national estimated data is suppressed (C)=Confidential, (CE)=Confidential Estimated, (E)=Estimated																				
24422230	EUR		615429		EU27-EU02(F)	590229	600	C	C	0	2178	9445	0	0	136947	61197	C	59428	0	C
24422250	EUR		6498799		EU27-EU02(F)	6448799	5000	C	C	C	100198	C	0	C	119901	770425	C	1267350	0	C
24422290	EUR		221039		EU27-EU02(F)	220829	70	C	0	C	0	20606	0	0	0	C	C	16301	0	C
24422390	EUR		310744		EU27-EU02(F)	310744		C	0	C	0	C	0	C	C	C	C	66902	0	C

Comext-tietokannassa kuvataan niiden tuotteiden arvoa ja määrää, joita on pidetty kaupan EU:n jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välillä; EU:ssa käytyä kauppaa jäsenvaltioittain, kauppakumppaneittain ja tuoteryhmittäin eriteltynä; EU:n ja erilaisten EU:n jäsenvaltioiden yhdistelmien (euroalue, 15 jäsenvaltion EU, 12 jäsenvaltion EU, 27 jäsenvaltion EU ja niin edelleen) osuutta maailmankaupasta. Useimmat Prodcom-tietokannan koodeista vastaavat

yhtä tai useampaa koodia ulkomaankaupan luokituksessa, joka tunnetaan nimellä Yhdistetty nimikkeistö (Combined Nomenclature, CN)²³.

Yhdistetty nimikkeistö

eurostat		The CN headings with their corresponding Prodcom headings - Year 2009		eurostat	
3917 39 15	Flexible tubes, pipes and hoses, of addition polymerization products, reinforced or otherwise combined with other materials, seamless and of a length > the maximum cross-sectional dimension, whether or not surface-worked, but not otherwise worked (excl. those with a burst pressure of >= 27,6 MPa)				
22.21.29.50	Plastic tubes, pipes and hoses (excluding artificial guts, sausage skins, rigid, flexible tubes and pipes having a minimum burst pressure of 27.6 MPa)	kg		S	
3917 39 19	Flexible tubes, pipes and hoses, of plastics, reinforced or otherwise combined with other materials, seamless and of a length > the maximum cross-sectional dimension, whether or not surface-worked, but not otherwise worked (excl. addition polymerization products, condensation polymerization products and rearrangement polymerization products, and products able to withstand a pressure of >= 27,6 MPa)				
22.21.29.50	Plastic tubes, pipes and hoses (excluding artificial guts, sausage skins, rigid, flexible tubes and pipes having a minimum burst pressure of 27.6 MPa)	kg		S	
3917 39 90	Flexible tubes, pipes and hoses, of plastics, reinforced or otherwise combined with other materials (excl. seamless or cut to length only; tubes with a burst pressure of >= 27,6 MPa)				
22.21.29.50	Plastic tubes, pipes and hoses (excluding artificial guts, sausage skins, rigid, flexible tubes and pipes having a minimum burst pressure of 27.6 MPa)	kg		S	

Havaintoesimerkki: Vaikutusten kohteena suoraan olevan alan / olevien markkinoiden profilointi (alumiiniteollisuus)

Alumiini, maankuoren yleisin metalli, on suhteellisen homogeeninen tuote. Sen erityisominaisuuksien (ei-magneettinen, korroosionkestävä ja niin edelleen) ansiosta sitä voidaan käyttää strategisena tuotantopanoksena monilla aloilla ilmailu- ja avaruusteollisuudesta rakennuslaitteisiin. Tuotantoketjun ensimmäisissä vaiheissa sen arvoketju koostuu louhinnasta, sulattamisesta/kierrättämisestä ja jalostamisesta. Tuotantoketjun myöhemmissä vaiheissa alumiinia käsitellään uudelleen ja siitä valmistetaan välituotteita (valssaimet, suulakepuristimet, rullapyörät ja kaapelien tuottajat) [...].

Tuotanto ryhmitellään kahteen segmenttiin. Primaarialumiinia tuotetaan sulattamalla raaka-aineita. Sekundaarialumiinia puolestaan tuotetaan sulattamalla alumiiniromua. Primaarialumiinia (tai muokkaamatonta alumiinia) valmistetaan kolmessa eri vaiheessa. Ensin louhitaan bauksiittimalmia. Tämän jälkeen bauksiittimalmista erotetaan alumiinintuotantolaitoksessa alumina (alumiinioksidiksi), joka kuljetetaan sulattoon, jossa siitä valmistetaan alumiini(seoksia) alumiiniharkkoina ja -laattoina [...] Sekundaarialumiinia valmistetaan joko jalostamalla (käytöstä poistetut tuotteet, kuten virvoitusjuomatölkit [...]) tai uudelleensulattamalla (teollinen jäte...) [...].

Ala on pääoma-, resurssi- ja energiantensiivinen. Primaarialumiinin alalla yhden alumiinitonnin tuottamiseksi tarvitaan energiaa 15 megawattia tunnissa. Romumateriaalien käyttöön perustuvaan sekundaarituotantoon energiaa puolestaan kuluu 0,75 megawattituntia. [...]

²³ Tuonti- ja vientituotteista on laadittava ilmoitus, jossa ilmoitetaan niiden alanimike yhdistetyssä nimikkeistössä.

Kansainvälisen alumiini-instituutin mukaan vuonna 2010 koko maailmassa oli toiminnassa 117 primaarialumiinin sulattoa, Kiina pois luettuna. Näistä 21 sulattoa sijaitsi EU:n 27 jäsenvaltiossa. Sulatoista seitsemän sijaitsi Norjassa ja neljä Islannissa. Louhintaa ja jalostusta harjoittaa pieni määrä monikansallisia yhtiöitä, jotka alakohtaisesti osallistuvat peräkkäisiin tuotantovaiheisiin eri tavoin. EU:n alueella alaa hallitsevat kuusi yritystä. Kolme suurinta yritystä eivät alun alkaen ole peräisin EU:sta (Hydro, Rio Tinto / Alcan ja Alcoa) [...].

Tuotantopanoksena käytettävien raaka-aineiden ja primaarituotteiden hinnat määritetään tai indeksoidaan Lontoon metallipörssissä (London Metals Exchange, LME), Shanghain metallipörssissä tai Chicagon pörssissä. Muut kustannustekijät määritetään yleensä paikallisesti.

Havaintoesimerkin teksti perustuu muun muassa asiakirjoihin, jotka ovat laatineet Ecorys (2011) ja CE Delft (2008).

Edellä mainittujen esimerkkien lisäksi käytettävissä on runsaasti muita tietokantoja, jotka sisältävät hyödyllistä alakohtaisesti jaoteltua tietoa ja joista voi näin ollen olla hyötyä myös alakohtaisessa analyysissä. EU:n teollisuuden tutkimus- ja kehitysinvestointien tulostaulussa annetaan tietoa innovoinnista, eurooppalaisessa työvoimatutkimuksessa puolestaan annetaan tietoa työmarkkinoista ja niin edelleen. Useita muita esimerkkejä esitetään liitteessä 2.

Vaihe 9: Todistetietojen esittäminen välillisten vaikutusten kohteena olevista aloista

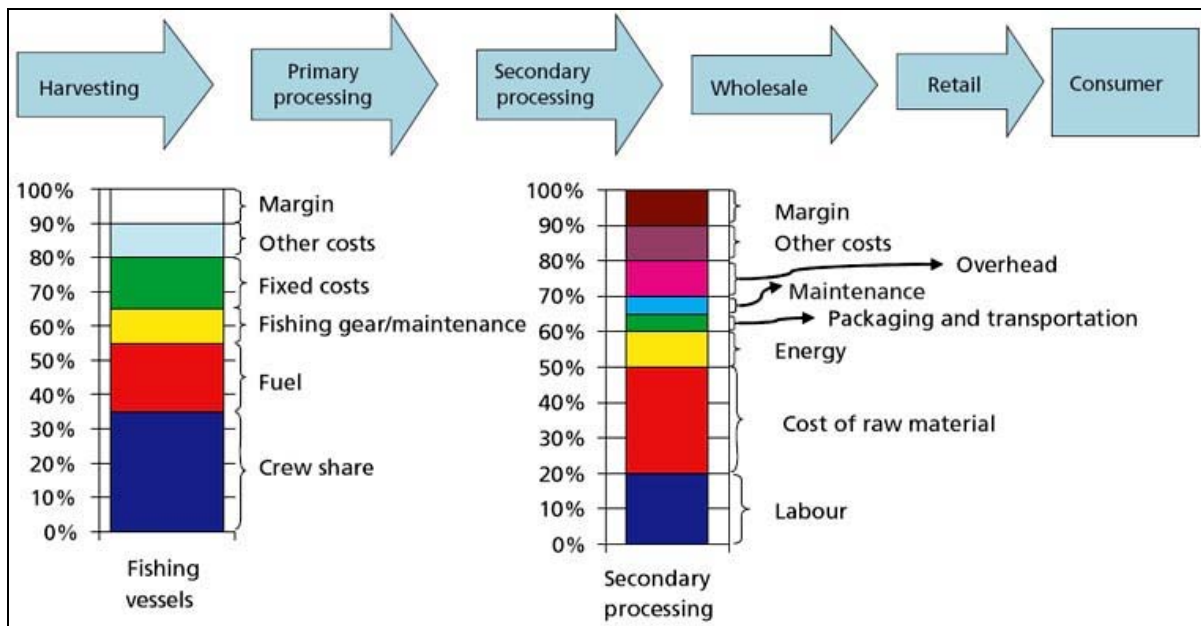
Jos kvalitatiivisen arvioinnin perusteella todetaan, että välilliset vaikutukset (myönteiset tai kielteiset) ovat merkittäviä, voi olla järkevää toistaa edellä mainitut vaiheet sellaisten muiden arvoketjuun kuuluvien tai sen ulkopuolisten alojen osalta, joihin vaikutukset saattavat kohdistua voimakkaimmin. Tässä yhteydessä vaikutustenarvioinneista vastaava työryhmä voi käyttää omaa harkintaansa tai järjestelmällisempiä menetelmiä, kuten panos–tuotos-analyysia ja arvoketjun kartoittamista ja profilointia. Hyödyllisiä vinkkejä arvoketjun kartoittamiseen ja profilointiin annetaan seuraavalla internetsivustolla:

<http://myintracomm.ec.europa.eu/entr/howwemanage/decisionmaking/Pages/default.aspx>

Vaihe 10: Arvioitavana olevaan aloitteeseen liittyvien, noudattamisesta ja/tai toiminnasta²⁴ aiheutuvien lisäkustannusten kvantifiointi

Tämä vaihe on kvantitatiivinen versio vaiheesta 5. Jos mahdollista, alan profilointiin olisi hyvä liittää myös yleinen eritelmä kustannuksista. Seuraavassa esimerkissä esitetään eritelmä kalastusteollisuuden osalta.

Havaintoesimerkki: Kustannusrakenne (kalastusteollisuus), lähde: www.fao.org

Tämäntyyppisellä kustannusrakenteen kuvauksella – jos sen laatiminen on mahdollista ja oikeasuhtaista – täydennetään vaiheen 5 eri kohdissa annettuja vastauksia ja annetaan näin parempi käsitys kyseisessä vaiheessa määritettyjen myönteisten ja kielteisten vaikutusten merkityksestä.²⁵ Kustannusrakenteiden kuvauksia on saatavilla myös panos–tuotos-taulukoista, joissa tiedot esitetään alakohtaisesti riittävän yksityiskohtaisella tasolla.²⁶

Vaihe 11: Kohteena olevien yritysten innovointivalmiuksiin kohdistuvien odotettujen vaikutusten kvantifiointi

Tähän analyysiin olisi hyvä sisällyttää useita alan innovointiin liittyviä panos- ja tuotosindikaattoreita. Euroopan innovaatioiden tulostaulun²⁷ indikaattorit ovat kohtuullisen hyvä lähtökohta. Tiedot ovat saatavilla yhteisön innovaatiotilastojen internetsivustolta:

²⁴ Kuten edellä olevassa vaiheessa 5 todetaan, toimintaan liittyvillä lisäkustannuksilla tarkoitetaan uusia tuotantokustannuksia (välituotteiden/-palvelujen ja tuotantopanosten kustannuksia), joita uusi säädös aiheuttaa, mutta jotka eivät kuitenkaan suoraan aiheudu säädöksen noudattamisesta.

²⁵ Vaikutustenarvioinnin suuntaviivoissa (luku 10, s. 46–60) annetaan vaihe vaiheelta yksityiskohtaiset ohjeet tietovaatimusten kustannusten arviointia varten (EU:n standardikustannusmalli).

²⁶ Tarjonta-, käyttö- ja panos–tuotos-taulukoiden käyttöä koskeva Eurostatin opas (2008), luku 11.

²⁷ Katso <http://www.proinno-europe.eu/metrics>

Tästä tietokannasta ja muista vastaavista tietokannoista voi olla apua sellaisen kvalitatiivisen arvioinnin laatimisessa, joka perustuu vaiheessa 6 määritettyihin vaikutuksiin. Tietoja voidaan myös hankkia kunkin alan teollisuutta edustavilta ryhmittymiltä. Yleensä ne voivat pyynnöstä toimittaa julkaisuja ja tietoja, joiden avulla voidaan ennustaa poliittisen vaihtoehdon tulevia vaikutuksia alan innovointivalmiuksiin. Lisää vinkkejä esitetään vaikutustenarvioinnin suuntaviivojen liitteiden kohdassa 8.5.

Vaihe 12: Kohteena olevien alojen kansainväliseen kilpailukykyyn kohdistuvien odotettujen vaikutusten kvantifiointi

Vaikutustenarvioinnin suuntaviivoissa annetaan ohjeita ehdotuksen kansainväliseen kauppaan ja investointivirtoihin kohdistuvien todennäköisten vaikutusten kvalitatiivista arviointia varten (vaikutustenarvioinnin suuntaviivojen liitteet, kohta 8.7). Tämän kilpailukykyyn varmistamisen viimeisen vaiheen tarkoituksena on tukea

1. Vaikutustenarvioinnin suuntaviivojen 8.7 kohdan soveltamista kohteena oleviin aloihin ja
2. alojen kansainväliseen kilpailukykyyn kohdistuvien odotettujen vaikutusten kvantifiointia.

Käytettävissä on joukko vakioindeksejä, joiden tarkoituksena on kuvata talouden ja sen yritysten kansainvälistä asemaa. Yleisimmin käytettyjä indeksejä ovat muun muassa seuraavat:

- *EU:hun suuntautuvien ulkomaisten suorien sijoitusten määrä suhteessa luotuun lisäarvoon:* tämä indikaattori ilmaisee ulkomaisten suorien sijoitusten vaikutuksen pääomanmuodostukseen ja kuvaa kohdemaan houkuttelevuutta.
- *EU:n ulkopuolelle suuntautuvien ulkomaisten suorien sijoitusten määrä suhteessa luotuun lisäarvoon:* tämä indikaattori kuvaa yritysten vahvuutta, kun yritykset laajentavat toimintaansa ulkomaille hyödyntääkseen ulkomaisten markkinoiden ja voimavarojen tarjoamia mahdollisuuksia.
- Vientimarkkinaosuudet kuvaavat tietyn valtion osuutta maailmanlaajuisesta kokonaisviennistä kullakin teollisuudenalalla. Ne heijastelevat valmiuksia vastata ulkoiseen kysyntään tai avata uusia markkinoita verrattuna suoraan kansainvälisiin kilpailijoihin.
- Paljastettu suhteellinen etu kuvaa tietyn teollisuudenalan viennin osuutta EU:n tuotantoteollisuuden kokonaisviennistä suhteessa saman teollisuudenalan vientiin joukossa vertailuvaltioita.
- Keskinäinen kauppataase kuvaa tietyn kulutushyödykkeen kauppataasetta suhteessa kaupan, viennin ja tuonnin kokonaismäärään.

- Suhteelliset yksikkötyökustannukset kuvaavat työvoimakustannuksia tietyllä teollisuudenalalla verrattuna sen tuottavuuteen (yksikkötyökustannukset) ja verrattuna vastaavaan indeksiin toisessa valtiossa.

Paljastettu suhteellinen etu ja keskinäinen kauppataase kuvaavat yksittäisten teollisuudenalojen asemaa maailmanmarkkinoilla. Suhteelliset yksikkötyökustannukset puolestaan kuvaavat alojen kykyä pysyä kilpailukykyisiä. Näiden indeksien muutokset osoittavat, millä teollisuudenaloilla EU on saamassa suhteellisen kilpailuedun ja millä aloilla sen kilpailuasema suhteellisesti heikkenee. Indeksejä on kuitenkin tulkittava harkiten: kokonaiskuvaa tarkasteltaessa kilpailukyvyyn heikkeneminen jollakin yksittäisellä teollisuudenalalla voi hyvinkin heijastella muiden kotimaisten teollisuudenalojen erinomaista vientikykyä. Esimerkiksi euron voimistuminen voi heikentää jonkin tietyn teollisuudenalan kilpailuasemaa, mutta toisaalta se voi heijastella tuottavuuden vahvaa kasvua muilla teollisuudenaloilla ja näin ollen vahvaa vientiä ja euron kysynnän kasvua.

Toisena näkökohtana on viennin kansallinen koostumus. Jos valtiossa esimerkiksi kootaan elektroniikkaa, sen osuus elektroniikan viennistä on suuri, eikä osuus kuvaa todellista tuotantorakennetta valtiossa, mikä keinotekoisesti kasvattaa paljastetun suhteellisen edun indeksiä.

Suhteellista etua voidaan tarkastella kauppavirtojen avulla hyödyntämällä tarkastelussa paljastetun suhteellisen edun indeksiä, jolla kuvataan sitä, missä määrin EU on erikoistunut tiettyyn alaan. EU:n kunkin alan viennin osuus EU:n kokonaisviennistä lasketaan, minkä jälkeen sitä verrataan alan osuuteen maailmanlaajuisesta viennistä suhteessa maailmanlaajuiseen kokonaisvientiin. Jos paljastetun suhteellisen edun indeksi on tietyllä alalla yli 1, kyseessä on ala, jolla EU:n vienti on kansainvälistä keskiarvoa suurempaa. Tämän perusteella voidaan tulkita, että EU:lla on kyseisellä alalla suhteellinen etuasema.

Liitteessä 2 esitetään tätä kattavampi luettelo tietolähteistä ja indikaattoreista, joiden avulla voidaan arvioida EU:n teollisuuden kilpailukykyä maailmanmarkkinoilla. Liitteeseen on sisällytetty myös linkkejä tilastotietoja sisältäviin asiakirjoihin tai sivustoihin, joissa annetaan indeksien arvot. Esimerkiksi Euroopan kilpailukykyä koskevan vuotuisen raportin tilastotietoja sisältävissä liitteissä annetaan ohjeita indeksien käytöstä ja esitellään indeksien arvot viimeisten kymmenen vuoden ajalta alakohtaisesti.

Liite 1

Havaintoesimerkkejä kilpailukykyyn kohdistuvien vaikutusten kvalitatiivisesta arvioinnista

1. Poliittinen aloite: Vaarallisten aineiden kieltäminen

Tietyillä aineilla tai tuotteilla voi olla vaarallisia ominaisuuksia. Tämä edellyttää asianmukaista riskinhallintaa, jossa arvioidaan hyötyjä ja kustannuksia, joita aiheutuu kyseisten aineiden käyttämisestä tuotantoprosessissa tai niiden saattamisesta markkinoille. Jos riski on suuri, aineen kieltäminen voi olla yksi poliittinen vaihtoehto. Jos riski liittyy pääasiassa työturvallisuuteen, yhtenä poliittisena vaihtoehtona voi olla aineen kieltäminen tuotantoprosessissa. Jos vaara aiheutuu lopputuotteen sisältämästä aineesta (tuoteturvallisuusriski), voidaan tarkastella, olisiko tuotteen pitäminen kaupan Euroopassa kiellettävä.

Suorat vaikutukset

Jos eurooppalaiset yritykset eivät saa enää käyttää ainetta (kieltäminen työturvallisuuden takia), niiden liikennetoimintamahdollisuudet EU:n markkinoilla ja vientimarkkinoilla heikkenevät. Tämän tyyppinen kieltäminen antaisi kilpailuedun kolmansiin maihin sijoittautuneille tuottajille, koska ne voisivat edelleen jatkaa tuotteen pitämistä kaupan Euroopassa ja muualla maailmassa ilman, että niiden on uudelleenjärjestettävä tuotantoprosessiaan merkittävästi.

Jos eurooppalaiset yritykset eivät saa enää pitää ainetta kaupan (kaupan pitämistä Euroopassa koskeva kieltäminen), ne voivat silti tuottaa ainetta Euroopassa vientitarkoituksissa. Kolmansiin maihin sijoittautuneet tuottajat puolestaan joutuisivat vetäytymään Euroopan markkinoilta. Koska kansalliset markkinat ovat yleensä erityisen tärkeitä (eurooppalaisille) tuottajille, eurooppalaisten tuottajien mittakaavaedut saattaisivat vähentyä. Vaikutus ei kuitenkaan todennäköisesti ole yhtä voimakas kuin siinä tapauksessa, että aineen käyttäminen kiellettäisiin työturvallisuuden takia. Mahdollisena hyötynä ovat innovointitoimet, joita todennäköisesti toteutetaan kiellon seurauksena kielletyn aineen korvikkeen tai vaihtoehtoisten tuotantomenetelmien kehittämiseksi.

Molemmantyyppiset kiellot voivat johtaa asiakasaloille aiheutuviin lisäkustannuksiin, jos tarjolla ei ole vastaavaa ainetta vastaavaan hintaan. Tämä lisää kustannuksia, jos oletetaan, että tuotantoprosessina on kyseiseen ajankohtaan asti käytetty edullisinta prosessia. Jos vastaavaa tuotantopanosta ei ole tarjolla, eurooppalaisten asiakasyritysten on suunniteltava seoksensa ja tuotteensa uudelleen, mikä yleensä edellyttää täydentäviä ja etupainotteisia tutkimus- ja kehitystoimia.

Jos asiakasyritykset eivät saa käyttöönsä vastaavaa tuotantopanosta vastaavaan hintaan, niiden on muutettava hinnoitteluaan. Tämä voi vähentää niiden myyntiä, jos vaihtoehtoisia tuotteita on tarjolla ja niiden asiakkaille ei aiheudu suuria vaihtokustannuksia myyjän vaihtamisesta. Tämän välttämiseksi yritykset voivat myös alentaa voittomarginaalejaan. Myynnin väheneminen ja/tai kannattavuuden heikentyminen voivat molemmat heikentää yritysten pitkän aikavälin selviytymismahdollisuuksia.

Välilliset vaikutukset (kerrannaisvaikutukset)

Korvaavien aineiden määrittäminen tarjoaa uusia liiketoimintamahdollisuuksia niille, jotka tuottavat ja pitävät kaupan korvaavia aineita. Uusien liiketoimintamahdollisuuksien merkittävyys vastaa kiellon takia menetettävien liiketoimintamahdollisuuksien merkittävyyttä, mikäli korvaavan aineen suorituskyky ja kustannukset vastaavat korvattavan aineen suorituskykyä ja kustannuksia. Ei tietenkään ole varmaa, tuotetaanko korvaavaa ainetta EU:ssa vai jossakin kolmannessa maassa.

Jos korvaavan aineen suorituskyky on kielletyn aineen suorituskykyä heikompi, kuluttajille koituvat hyödyt heikkenevät, mikä johtaa tältä osin myös hyvinvoinnin menetyksiin.

Muut, vähemmän yksiselitteiset vaikutukset voivat ilmetä odottamattomissa asiayhteyksissä. Esimerkiksi korvaavien aineiden etsiminen ulkomailta voi auttaa pk-yritysten kansainvälistymisessä lisäämällä niiden monikielisyyttä ja kielitaitoisten työntekijöiden määrää. Yrityksen sisäisen kielitaidon yleinen kohentuminen voi aiheuttaa kustannuksia lyhyellä aikavälillä, mutta myöhemmin siitä voi olla hyötyä ulkomaisille markkinoille pääsyn ja ulkomaisten asiakkaiden hankkimisen yhteydessä.

Vähiten vahinkoja aiheuttava vaihtoehto

- Tarkastellaan, onko ehdoton kieltö tarpeellinen ja oikeasuhtainen. Käytettävissä voi olla vähemmän radikaaleja riskinhallintakeinoja, kuten parempi tiedottaminen asiakkaille, myynnin rajoittaminen vain asiantuntija-asiakkaille tai riskinhallinnan kehittäminen työpaikoilla. Onko esimerkiksi oikeasuhtaista kieltää lääkinnällisten laitteiden linssien päällysteenä käytettävä aine, jos ainetta käytetään erittäin vähäisinä määrinä ja linssit suljetaan laitteen sisälle niin, että käyttäjät eivät millään tavalla ole niihin kosketuksissa?
- Ehdotetaan siirtymäkautta, jossa huomioidaan vaikutusten kohteena olevien tuotteiden ja valmistusprosessien kehityssykli, jos kyseinen teollisuudenala sitoutuu tiedottamaan ja kouluttamaan paremmin henkilöitä, jotka tuottavat ja käyttävät vaarallisia tuotteita.
- Sallitaan nykyisten varastojen käyttö/myynti.

2. Poliittinen aloite: Lapsille suunnatun mainonnan rajoittaminen

Lapsille suunnatun mainonnan kieltämisellä pyritään suojelemaan lapsia (ja heidän vanhempiaan) vääristyneiltä käsityksiltä, koska lapset eivät vielä ymmärrä mainonnan vaikutuksia. Lähtökohtana on ajatus siitä, että paras keino estää vääristyneet käsitykset on yksinkertaisesti kieltää mainonta kokonaan.

Suorat vaikutukset

Kun lapsille suunnattu mainonta kielletään, lapsille tarkoitettuja tuotteita (kuten leluja, virvoitusjuomia, makeisia ja elintarvikkeita) myyvien yritysten on kehitettävä vaihtoehtoisia ja mahdollisesti tehottomampia viestintä- ja markkinointikeinoja ja tarkistettava markkinointiin osoitettuja määrärahojaan. Jos tämä ei onnistu, kuluttajien (lasten ja heidän vanhempiansa) kulutustottumukset muuttuvat (lapset eivät enää ole yhtä kiinnostuneita kiellon kohteena olevista tuotteista) ja myynti heikkenee.

Vakiintuneet toimijat ja markkinoille jo saatetut tuotteet hyötyvät siirtymäkaudella kiellosta uusien toimijoiden ja uusien tuotteiden kustannuksella. Tämä voi hidastaa innovointia kyseisellä tuotesegmentillä.

Välilliset vaikutukset

Välillisiä vaikutuksia on vaikea määrittää, koska lapsille suunnatun mainonnan vaikuttavuutta on ylipäänsä vaikeaa arvioida. Jos kiellon vaikutukset ovat erittäin merkittäviä – jos esimerkiksi kyseisiin tuotteisiin käytetään enemmän varoja – periaatteessa vaikutukset riippuvat siitä, miten kohderyhmä käyttää varojaan, kun mainontaa ei enää harjoiteta.

Vähiten vahinkoja aiheuttava vaihtoehto

- Mainonta sallitaan, mutta sen muotoa ja sisältöä rajoitetaan tiukasti (mukaan luettuina niin sanotut ehdottomasti kielletyt viestit).

3. Poliittinen aloite: Matkapuhelinten verkkovierailumaksujen enimmäistason rajoittaminen

Suuret verkkovierailumaksut ovat varsinainen rahasampo matkapuhelinoperaattoreille. Ne kuitenkin aiheuttavat ylenpalttisia kustannuksia kuluttajille ja heikentävät EU:n teollisuudenalojen kilpailukykyä. EU:n teollisuudenalat hyötyisivätkin rajatylittävien toimien kehittämisestä. Rajatylittävien toimien taso riippuu muun muassa toimintakustannusten tasosta. Toimet edellyttävät usein verkkovierailuja. Jos verkkovierailuhinnat ovat korkeat, myös toimintakustannukset ovat korkeat. Tämän seurauksena useat EU:n teollisuudenalat ja yritykset harjoittavat toimintaansa vain paikallisesti eivätkä hyödynnä sisämarkkinoita kokonaisuudessaan. Resursseja ei osoiteta optimaalisesti. Mittakaavaetuja ei hyödynnetä. Tämä heikentää niiden kustannusten/hintojen kilpailukykyä.

Tässä tapauksessa EU:n toimilla pitäisi pyrkiä edistämään markkinoiden kilpailukykyyn kehittämistä (vähentää markkinajohtajina olevien matkapuhelinpalvelujen tarjoajien neuvotteluvoimaa). Tämä voidaan varmistaa asettamalla erityisille verkkovierailupalveluille enimmäishinta unionissa (eurotariffi) ja/tai antamalla kuluttajille mahdollisuus olla käyttämättä verkkovierailupalveluja, joita operaattori tarjoaa tietyssä palvelupaketissa (palvelujen eriyttäminen).

Yrityksiin ja kilpailukykyyn kohdistuvat vaikutukset

Enimmäishinnan määrittäminen ja palvelujen eriyttäminen eivät vaikuta matkapuhelinoperaattoreiden tuotantopanosten saatavuuteen tai kustannuksiin, vaan ne vaikuttavat suoraan operaattoreiden kaupallisiin menettelyihin (hinnoittelu ja markkinointi). Toimenpiteillä todennäköisesti lisätään kilpailupainetta, saadaan hintataso vastaamaan paremmin kustannustasoa ja parannetaan operaattoreiden yritysasiakkaiden kustannusten kilpailukykyä.

Tulonmenetykset ja tuottavuuden heikkeneminen voivat kuitenkin välillisesti vaikuttaa alan mahdollisuuksiin tehdä investointeja verkkoinfrastruktuuriin ja innovointiin. Joidenkin operaattoreiden mukaan verkkovierailumaksuista saatuja suuria tuottoja on käytetty kyseisten toimien rahoittamiseen. Operaattorit ovatkin todenneet, että ilman tätä tulonlähdettä yrityksillä ei ole resursseja luoda uusia markkinoita ja niiden asema kansainvälisillä markkinoilla heikkenee (ulkoisen kilpailukykyyn mahdollinen heikkeneminen).

Nämä poliittiset toimet voivat myös vaikuttaa alan rakenteeseen eri tavoin, esimerkiksi jos toimet vaikuttavat eniten pieniin, riippumattomiin tai liiketoimintansa äskettäin käynnistäneisiin operaattoreihin. On totta, että markkinoillepääsyn kustannukset ovat suuret verkkoinfrastruktuurin kustannusten takia, mutta tällä ei ole mitään tekemistä enimmäishintojen kanssa. Jotkin operaattoreista saattavat poistua markkinoilta, jos enimmäishinnan määrittäminen ja palvelujen eriyttäminen on teknisesti hankalaa tai aiheuttaa suuria kustannuksia. Etenkin pienempien operaattoreiden kannalta vaarana on hintapainostus. Uudet operaattorit ja mahdolliset uudet markkinatoimijat eivät myöskään saa käyttöönsä suurta voittomarginaalia, jolla ne voisivat maksaa infrastruktuurinsa. Tämä voi tosiasiallisesti suojella toimintansa jo vakiinnuttaneita toimijoita. Tässä tapauksessa politiikalla vahvistettaisiin alan oligopolista luonnetta. Muilla aloilla toimivat pk-yritykset kuitenkin hyötyisivät politiikasta.

Odotuksena on, että enimmäishintojen määrittäminen ja palvelujen eriyttäminen vaikuttavat eurooppalaisen teollisuuden kilpailukykyyn myönteisesti yleisellä tasolla tarkasteltuna. Verkkovierailupalvelujen eriyttämisellä etenkin lisättäisiin teollisuuden neuvotteluvoimaa, koska yritykset kuuluvat erittäin merkittävien käyttäjien ryhmään. Parempien verkkovierailuhintojen takaamisella parannettaisiin automaattisesti EU:n teollisuudenalojen kustannusten kilpailukykyä.

Vähiten vahinkoja aiheuttava vaihtoehto

- Määritetään eurotariffi tasolle, jolla taataan riittävä liikkumavara innovointikustannusten kattamiseksi.
- Jos mahdollista, valitaan aina niin sanottu suojakeinoihin perustuva toimintatapa kustannuksiin perustuvan hintakaton osalta (tässä vaihtoehdossa markkinavoimat saavat paremmat mahdollisuudet määrittää hintoja).
- Valitaan menetelmiä, joilla ei saateta heikompaan asemaan EU:n markkinoilla toimivia pieniä, riippumattomia tai toimintansa äskettäin käynnistäneitä toimijoita.
- Jos kahden poliittisen vaihtoehdon hyödyt EU:n teollisuudenalojen kannalta ovat yleisesti verrannolliset, valitaan vaihtoehto, jonka kielteiset vaikutukset kohteena olevan alan kokonaistuottoihin ovat vähäisimmät.
- Jos määritetty enimmäishinta pidetään voimassa, varmistetaan, että sen vaikutusta eurooppalaisten toimijoiden kilpailukykyyn EU:n markkinoilla ja ulkomailla arvioidaan, mielellään suhteellisen pikaisesti enimmäishinnan käyttöönoton jälkeen (jotta vältetään alalle aiheutuvat peruuttamattomat vahingot).
- Jos määritetty enimmäishinta pidetään voimassa, varmistetaan, että käyttöön otetaan raukeamislauseke (välineen erittäin poikkeuksellisen ja rajoittavan luonteen takia komission on markkinoiden kehittymisen perusteella arvioitava, onko sen voimassaoloa jatkettava määritettyä voimassaoloaikaa pidempään).

Liite 2

Tietolähteet kvantitatiivista analyysia varten

1. Toimialojen ja tuotteiden tärkeimmät luokitukset

EU:n luokitukset ja nimikkeistöt

- CN (Combined Nomenclature, yhdistetty nimikkeistö)
<http://eur-lex.europa.eu/JOHtml.do?uri=OJ:L:2010:284:SOM:FI:HTML>
Vuonna 1988 käyttöön otettu EU:n luokittelu, jota käytetään ulkomaankaupan tullitariffeja varten (tuonti- ja vientituotteista on laadittava ilmoitus, jossa ilmoitetaan niiden alanimike yhdistetyssä nimikkeistössä). Luokkien tunnuksena on kahdeksannumeroinen koodi, joka koostuu HS-koodista (katso jäljempänä) ja sen jälkeen esitettävistä kahdesta täydentävästä numerosta, jotka on otettu käyttöön yhteisön tarpeisiin vastaamiseksi.
- CPA – Euroopan talousyhteisön tilastollinen toimialoittainen tuoteluokitus
http://ec.europa.eu/eurostat/ramon/nomenclatures/index.cfm?TargetUrl=LST_NOM_DTL&StrNom=CPA_2008&StrLanguageCode=FI&IntPcKey=20701907&StrLayoutCode=HIERARCHIC
- NACE – Nomenclature statistique des Activités économiques dans les Communautés Européennes
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/nace_rev2/introduction
Euroopan yhteisön tilastollinen toimialaluokitus, jota käyttävät Eurostat ja jäsenvaltiot. Luokituksen avulla voidaan määrittää toimialoja, jotka on sisällytettävä arvoketjuun (kartoitusvaihe), ja koodeja, joita tarvitaan tietojen hakemiseksi Prodcom-tietokannasta ja muista EU:n tietokannoista.
- PRODCOM-luettelo
http://ec.europa.eu/eurostat/ramon/nomenclatures/index.cfm?TargetUrl=LST_NOM_DTL&StrNom=PRD_2010&StrLanguageCode=EN&IntPcKey=&StrLayoutCode=HIERARCHIC
Tuotteille annetaan kahdeksannumeroinen Prodcom-koodi. Ensimmäiset neljä numeroa vastaavat tuotteen yleensä tuottavan toimialan NACE-koodia. Luettelo sisältää noin 4 000 tuoteluokkaa.

Kansainväliset luokitukset ja nimikkeistöt

- HS (harmonisoitu tavarankuvaus- ja -koodausjärjestelmä)
http://www.wcoomd.org/home_hsoverviewboxes_tools_and_instruments_hsnomenclature.htm
Maailman tullijärjestön alaisuudessa laadittu luettelo, jota käytetään kaupan pidettävien tavaroiden luokitteluun. Luettelo koostuu noin 5 000 tavararyhmästä, joille on annettu kuusinumeroinen koodi.
- ISIC – kaikkia toimialoja koskeva kansainvälinen toimialaluokitusstandardi (Rev. 4)
<http://unstats.un.org/unsd/cr/registry/regcst.asp?Cl=27&Lg=1>
Yhdistyneiden kansakuntien tilasto-osaston laatima järjestelmällinen toimialaluokitus, joka perustuu erilaisiin kriteereihin, kuten panokseen, tuotokseen ja tuotettujen tuotteiden käyttöön sekä tuotantoprosessin luonteeseen. Luokituksen avulla voidaan kartoittaa arvoketjua ja valmistella tietojen keräämistä EU:hun sijoittautuneista kilpailijoista, koska luokituksessa esitetään vastaavuustaulukko NACE-koodeihin verrattuna.
- SITC – kansainvälisen kaupan luokittelustandardi (Rev. 4)
<http://unstats.un.org/unsd/trade/sitcrev4.htm>
Kaupallisen toiminnan luokittelu, joka on yhdenmukaistettu kansainvälisten vertailujen tekemistä varten. Luokittelun avulla voidaan kartoittaa arvoketjua ja valmistella tietojen keräämistä EU:hun sijoittautuneista kilpailijoista, koska siinä esitetään vastaavuustaulukko NACE-koodeihin verrattuna. Luokittelun avulla voidaan myös tutkia kansainvälisen tavarakaupan pitkän aikavälin kehityssuuntauksia ja yhdistellä erilaisia kauppatavaroita luokkiin, jotka soveltuvat paremmin taloudelliseen analyysiin.

2. Tärkeimmät tietokannat toimialoihin ja teollisuudenaloihin kohdistuvien vaikutusten arvioimiseksi

EU:n tietokannat

- **AMADEUS**
<http://www.bvdep.com/AMADEUS.html>
Yritystason tiedoista koostuva tietokanta, joka sisältää kattavat tiedot noin 19 miljoonasta yrityksestä eri puolilla Eurooppaa. Sen avulla voidaan tutkia yksittäisiä yrityksiä, etsiä tiettyä profiilia vastaavia yrityksiä ja tehdä yleisiä analyysejä.
- **BACH – yritysten yhtenäistettyjen tilinpäätöstietojen tietokanta (Bank for the Accounts of Companies Harmonised)**
<http://www.bachesd.banque-france.fr/>
Kootut ja yhtenäistetyt tiedot muiden kuin rahoitusalan yritysten tilinpäätöksistä 11 jäsenvaltiossa (AT, BE, DE, DK, ES, FI, FR, IT, NL, PT, SE ja UK), Japanissa ja Yhdysvalloissa; yritysten kolme kokoluokkaa (pienet, keskisuuret ja suuret yritykset); 23 NACE:en perustuvaa toimialaa tai alitoimialaa; tiedot saatavilla lähes 20 vuoden ajalta; 95 tietokohtaa, mukaan luettuina varat, velat ja tuloslaskelma. Tietokannan avulla voidaan analysoida yritysten varoja, velkoja, taloudellista asemaa ja kannattavuutta yritysten toimialan ja koon mukaan.
- **COMEXT**
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/external_trade/data/database
EU:n jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välillä kaupan pidettyjen tuotteiden arvo (euroina) ja määrä (tuotteiden lukumäärä, määrä kilogrammoina, neliömetreinä, kuutiometreinä ja niin edelleen); EU:n osuus maailmankaupasta; EU:n, jäsenvaltioiden ja tärkeimpien kolmansien maiden ulkomaankauppa SITC-tuoteluokittain; EU:n kauppa jäsenvaltioittain, kauppakumppaneittain ja tuoteryhmittäin; mahdollisuus tarkastella myös erilaisia EU:n jäsenvaltioiden yhdistelmiä (euroalue, 25 jäsenvaltion EU, 27 jäsenvaltion EU ja niin edelleen). Vuotuisia ja kuukausittaisia tietoja on saatavilla vuodesta 1995 lähtien.
- **EU:n teollisuuden tutkimus- ja kehitysinvestointien tulostaulu**
<http://iri.jrc.ec.europa.eu/reports.htm>
Tulostaulu on vertailuväline, joka sisältää vuodesta 2004 lähtien kerättyjä, luotettavia ajan tasalle saatettuja tietoja tutkimus- ja kehitysinvestoinneista sekä muita talouteen ja rahoitukseen liittyviä tietoja (mukaan luettuina nettomyynti, voitot, pääomasijoitukset, markkina-arvo ja työntekijöiden määrä) maailman johtavista tutkimus- ja kehitysinvestointeja tekevästä yrityksestä (tuhat EU:n alueelle sijoittautunutta yritystä ja tuhat kolmansiin maihin sijoittautunutta yritystä). Tulostaulun tiedot julkaistaan neljän vuoden välein, jotta tietojen perusteella voidaan kattavammin analysoida kehityssuuntauksia, esimerkiksi tutkia yhteyksiä tutkimus- ja kehitystoiminnan ja liiketoiminnan suorituskyvyn välillä.
- **Kasvua ja tuottavuutta koskeva EU:n KLEMS-tietokanta**
<http://www.euklems.net/>
Tietokannassa annetaan yksityiskohtaista tietoa alakohtaisesta tuottavuudesta ja kokonaistuottavuudesta sellaisia kvantitatiivisia tutkimuksia varten, joissa tarkastellaan teknologian kehitystä teollisuudessa (tehdastuotannossa) vuoteen 2007 asti.
- **Tiedettä ja teknologiaa koskeva EU:n tietokanta**
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/science_technology_innovation/data/database
Tutkimus- ja kehitystoimintaa ja innovointia koskevat tiedot, patenttitilastot, tietämysintensiiviset alat, henkilöstövoimavarat tieteen ja teknologian aloilla.
- **EUROFOUND**
http://www.eurofound.europa.eu/about/index_fi.htm
Eurofound tarjoaa EU:n sosiaalipolitiikan alan keskeisille toimijoille tietoa, neuvoja ja asiantuntijapalveluja – elin- ja työoloista, työsuhteista ja muutoksenhallinnasta Euroopassa – vertailutietojen, tutkimusten ja analyysien perusteella.
- **Eurooppalainen työvoimatutkimus**
<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/microdata/lfs>
EU:n työvoimatutkimus on suuri kotitalouksia koskeva otantatutkimus, jonka avulla saadaan neljännesvuosittain tuloksia vähintään 15-vuotiaiden henkilöiden ja työvoimaan kuulumattomien henkilöiden osallistumisesta työmarkkinoille. Kaikki tiedot koskevat vähintään 15-vuotiaita, yksityistalouksissa asuvia henkilöitä.

Otantatutkimukseen ei ole sisällytetty pakollista ase- tai siviilipalvelusta suorittavia henkilöitä eikä laitoshoidossa olevia / yhteistalouksissa asuvia henkilöitä.

- **PRODCOM**

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/prodcom/data/tables_excel

Tilastotietoja tuotteiden tuotannosta jäsenvaltioissa; tuotantoa mitataan arvona (euro) ja määränä (määrä kilogramminoina, neliömetreinä, tuotteiden lukumäärä ja niin edelleen), ja tuotteet luokitellaan Prodcom-luettelon (katso luokittelut) mukaisesti.

- **SBS – yritystoiminnan rakennetilastot (Structural Business Statistics)**

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/european_business/data/database

Tietokannalla kuvataan EU:n alueella toimivien yritysten toimintatapoja (rakenne, toiminta ja suorituskyky) antamalla tietoa yritysten lukumäärästä, työllistettyjen henkilöiden lukumäärästä, liikevaihdosta, lisäarvosta, investoinneista, tuottavuudesta sekä pk-yritysten osuudesta lisäarvosta ja työllisyydestä. Tiedot kattavat teollisuuden, kaupan ja palvelut (tietoja on saatavilla 27 jäsenvaltion EU:sta ja yksittäisistä jäsenvaltioista). Tilastotietoja voidaan tarkastella alakohtaisella tasolla erittäin yksityiskohtaisesti (useita satoja NACE-luokitukseen perustuvia toimialoja). SBS-tilastotietoihin ei kerätä tietoa ulkomaankaupasta (katso Comext) tai tiettyjen tuotteiden tuotannosta (katso Prodcom). Tilastotiedot auttavat vastaamaan kysymyksiin, jotka koskevat EU:n erikoistumistasoa, sen strategista merkitystä tai sen kansainvälistymisastetta ("Mitkä EU:n jäsenvaltiot ovat suhteellisen erikoistuneita tiettyntyyppisten laitteiden valmistukseen?"; "Miten tuottava tietty ala on ja mikä on sen tilanne tarkasteltaessa toiminnan kannattavuutta?"; "Kuinka paljon toiminta luo hyvinvointia ja työpaikkoja?"; yritysten lukumäärä hankintatoimien ja toimialan mukaisesti jaoteltuina).

Kansainväliset tietokannat

- **COMTRADE / kansainvälisen tavarakaupan tilastotietoja sisältävä YK:n tietokanta**

<http://comtrade.un.org/db/>

Tiedot yli 1,75 miljardista kauppatahtumasta vuodesta 1962 lähtien; analyysitaulukot sisältävät tiedot kaupan arvosta ja indekseistä yksittäisissä maissa ja yksittäisillä alueilla.

- **Kansainvälisen energijärjestön (IEA) tilastot ja taseet**

<http://www.iea.org/stats/index.asp>

Tiedot energian hinnoista, fossiilisten polttoaineiden hinnoista ja niin edelleen.

- **Kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) maksutase**

www.imf.org/external/np/sta/bop/bop.htm

- **OECD:n tilastot**

<http://stats.oecd.org/index.aspx?lang=en> ja <http://www.oecd-ilibrary.org/statistics>

OECD:n jäseniä koskevat tilastot: teollisuuden ja palvelujen tilastot, rakenteellisen analyysin tietokannat, mukaan luettuina panos–tuotos-tietokannat; rakenteelliset ja demografiset liiketoimintatilastot, mukaan luettuina toimialakohtaiset rakenteelliset liiketoimintatilastot; tavarakohtaista ulkomaankauppaa koskevat tilastot; tuottavuustasot ja BKT henkeä kohti. Sisältää EU:n tärkeimpiä kilpailijoita koskevia tietoja, joiden avulla voidaan arvioida EU:n kansainvälisen kilpailukyvyyn kehitystä.

- **UNCTAD**

<http://www.unctad.org/Templates/Page.asp?intItemID=5156&lang=1>

Ulkomaisia suoria sijoituksia koskevia tietoja, joiden avulla voidaan arvioida tuontia ja teknisten muutosten toteuttamista pääomasijoitusten muodossa.

3. Teollisuudenalan kilpailukykyä maailmanmarkkinoilla kuvaavat indikaattorit

Näiden indikaattoreiden muutokset viittaavat siihen, että EU:n teollisuudenalat ovat saamassa suhteellisen etuaseman tai niiden suhteellinen asema heikkenee. Indikaattoreita on kuitenkin tulkittava harkiten: kokonaiskuvaa tarkasteltaessa kilpailukyvyyn heikkeneminen jollakin yksittäisellä teollisuudenalalla voi hyvinkin heijastella muiden kotimaisten teollisuudenalojen erinomaista vientikykyä. Esimerkiksi euron voimistuminen voi heikentää jonkin tietyn

teollisuudenalan kilpailuasemaa, mutta toisaalta se voi heijastella tuottavuuden vahvaa kasvua muilla teollisuudenaloilla ja näin ollen vahvaa vientiä ja euron kysynnän kasvua.

- **Reaalinen efektiivinen valuuttakurssi**
Reaalisella efektiivisellä valuuttakurssilla tai vastaavasti ”suhteellisilla hinta- ja kustannusindikaattoreilla” pyritään arvioimaan valtion (tai valuutta-alueen) hintojen tai kustannusten kilpailukykyä suhteessa sen tärkeimpiin kilpailijoihin kansainvälisillä markkinoilla. Reaalinen efektiivinen valuuttakurssi vastaa nimellistä efektiivistä valuuttakurssia, joka on deflatoitu valituilla suhteellisilla hinta- tai kustannusdeflaattoreilla.
- **Keskinäinen kauppataase**
Kuvaa alan kauppataasetta suhteessa alan kokonaiskauppaan.
- **Suhteelliset yksikkötyökustannukset**
Kuvaavat työvoimakustannuksia tietyllä teollisuudenalalla verrattuna alan tuottavuuteen (yksikkötyökustannukset) ja verrattuna vastaavaan indeksiin toisessa valtiossa.
- **Alakohtaiset yksikkötyökustannusindeksit**
Voivat paljastaa mielenkiintoisia vastaavuuksia kansainvälisen kaupan perusteella tapahtuvan erikoistumisen kehityksessä. Jos tietyllä valtiolla on suhteellinen etuasema tietyllä alalla, palkat todennäköisesti kasvavat hitaammin kuin tuottavuus, mikä alentaa yksikkötyökustannuksia. Näin ollen alakohtaiset yksikkötyökustannukset voivat viitata suhteelliseen etuun tai aseman heikkenemiseen suhteessa EU:n kauppakumppaneihin ilman, että tässä yhteydessä on tarkasteltava kauppavirtoja.
- **Paljastetut suhteelliset edut**
Kuvaavat sitä, missä määrin EU on erikoistunut tiettyyn alaan. EU:n kunkin alan viennin osuus EU:n kokonaisviennistä lasketaan, minkä jälkeen sitä verrataan alan osuuteen maailmanlaajuisesta viennistä suhteessa maailmanlaajuiseen kokonaisvientiin. Jos paljastettu suhteellinen etu on tietyllä alalla yli 1, EU:n vienti on kansainvälistä keskiarvoa suurempaa, mikä viittaa suhteelliseen etuun. Jos 27 jäsenvaltion EU:n paljastettu suhteellinen etu on alle 1 ja ajan myötä pienenee, tämä viittaa siihen, että suhteellinen etu heikkenee (esimerkiksi tekstiiliteollisuuden paljastettu suhteellinen etu oli vuonna 1996 tasolla 0,82 ja laski vuonna 2006 tasolle 0,64).

4. Bibliografiset lähteet

(Toimi-)aloittain tai markkinoittain eriteltyinä

Viimeaikaisia tutkimuksia, joissa esitetään perusteellinen katsaus kilpailukykyä edistäviin tekijöihin kullakin alalla.

- Euroopan komissio, *EU industrial structure 2011 – Trends and performance* (Yritys- ja teollisuustoiminnan pääosasto)
http://ec.europa.eu/enterprise/newsroom/cf/itemdetail.cfm?item_id=3934&tpa=0&tk=&lang=fi
EU:n talouden kilpailukykyä analysoidaan alakohtaisesti. Lisäksi annetaan tietoa kunkin teollisuudenalan suhteellisesta suorituskyvystä.
- Sectoral Growth Drivers and Competitiveness in the European Union (2009)
http://ec.europa.eu/enterprise/policies/industrial-competitiveness/documents/index_en.htm
Vuosia 1995–2004 koskevat alakohtaiset tiedot luodusta lisäarvosta, työtunneista, tuottavuudesta, voittomarginaaleista, paljastetusta suhteellisesta edusta, ulkomaisista suorista sijoituksista, tutkimus- ja kehitystoiminnan intensiteetistä, yritysten demografiasta, sääntelyn vaikutuksista ja avoimuudesta.
- Ilmailu- ja avaruusala
 - o Aerospace (2009)
http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/aerospace/files/aerospace_studies/aerospace_study_en.pdf
Tietoja ja analyysi ilmailualasta (Huom. ei koske avaruusala).
 - o Global Monitoring for Environment and Security GMES downstream market (2008)
http://ec.europa.eu/gmes/pdf/studies/gmes_ds_final_report.pdf

Tietoa GMES:ää tuotantoketjussa seuraavien alojen työllisyydestä, tuotoista, kasvusta ja sääntelyn vaikutuksista.

- o European Global Navigation Satellite System-based industry (julkaistaan myöhemmin)
Tietoja ja analyysi GNSS-teollisuudesta.
- Bioteknologian ala
 - o The financing of biopharmaceutical product development in Europe (2009)
http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/biotechnology/files/docs/financing_biopharma_product_dev_en.pdf
Tietoja pääomasta (oma pääoma, riskipääoma ja julkiset varat), jota on saatavilla uusien tuotteiden kehittämiseksi biolääketieteen alalla.
 - o Competitiveness of the European biotechnology industry (2007)
http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/biotechnology/files/docs/biotech_analysis_competitiveness_en.pdf
Tietoja työllistymisestä, patenteista, uusista yrityksistä, tutkimus- ja kehitystoiminnasta ja tutkimus- ja kehitysrahoituksesta sekä rahoituksen saatavuudesta bioteknologian alalla.
- Keramiikkateollisuus
 - o Ceramics industry (2008)
http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/metals-minerals/files/finalreport_ceramics_131008_en.pdf
Tietoja keramiikkateollisuuden tuotannosta, työllisyydestä, tuottavuudesta, kannattavuudesta, kaupasta, rakenteesta ja yritysten kokojakaumasta.
- Rakennusala
 - o Construction sector: Sustainable competitiveness of the construction sector (2011)
http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/construction/files/compet/sustainable_competitiveness/ecorys-final-report_en.pdf
Tietoja rakennusalan liikevaihdosta ja lisäarvosta, työllisyydestä, rakenteesta ja tuotannon ominaispiirteistä.
- Puolustusala
 - o Study on the impact of emerging defence markets and competitors on the competitiveness of the European defence sector (2010)
http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/defence/files/study_defence_final_report_en.pdf
Katsaus puolustusalan markkinoihin Brasiliassa, Venäjällä, Intiassa, Kiinassa ja Etelä-Koreassa ja niiden merkitykseen EU:n puolustusteollisuuden kilpailukyvyn kannalta.
 - o Study on the competitiveness of European SMEs in the defence sector (2009)
http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/defence/files/2009-11-05_europe_economics_final_report_en.pdf
Tietoja puolustusallalla toimivien EU:hun sijoittautuneiden pk-yritysten liikevaihdosta, työllisyydestä, tutkimus- ja kehitystoiminnasta ja kaupasta.
- Ekoteollisuus
 - o Eco-industry (2009)
http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sustainable-business/eco-industries/index_en.htm
Tietoja EU:n ekoteollisuuden liikevaihdosta, työllisyydestä, rakenteesta, tuottavuudesta, kannattavuudesta, kaupasta, yritysten demografiasta, sääntelyyn liittyvistä esteistä, sijoituksista ja rahoituksen saatavuudesta.
- Päästökauppajärjestelmän soveltamisalaan kuuluvat runsaasti energiaa kuluttavat teollisuudenalat

- o Ecorys (2011), *Competitiveness of European companies in the context of greater resource efficiency*
http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sustainable-business/sustainable-industry/sustainable-industry-forum/files/2_ecorys_berg_en.pdf
 Analyysieja resurssitehokkuuteen liittyvistä toimenpiteistä ja esteistä ja resurssitehokkuutta edistävistä tekijöistä yhdeksällä alalla.
 - o DTI-Idea-/Ecorys-tutkimus (julkaistaan myöhemmin)
 - o Wuppertal Institute (2007), *The relationship between resource productivity and competitiveness*
http://ec.europa.eu/environment/enveco/economics_policy/pdf/part2_report_comp.pdf
 Analyysieja luonnonvarojen tuottavuutta koskevista tiedoista.
- Elintarviketeollisuus
 - o Competitiveness of the European food industry: an economic and legal assessment (2007)
http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/food/files/competitiveness_study_en.pdf
 Tietoja liikevaihdosta, lisäarvosta ja tutkimus- ja kehitystoiminnan menoista. Analyysi EU:n elintarviketeollisuuden kilpailuasemasta.
 - o Impact of the increased use of biofuels on the competitiveness of the EU food industry (2007)
http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/food/files/competitiveness/biofuelsstudy_finalreport_en.pdf
 Tietoja biodieselin ja bioetanolin alitoimialojen rakenteesta sekä sokerietanoliin, viljoihin ja öljysiemeniin perustuvista elintarvikkeiden toimitusketjujen keskittymistä. Muutosta edistävien tärkeimpien tekijöiden tarkastelu.
 - o Competitiveness of the European meat industry (julkaistaan myöhemmin)
- Kaasulaitteiden ala
 - o Gas appliances sector (2009)
http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/pressure-and-gas/files/study_competitiveness_eu_gas_appliances_final_en.pdf
 Tietoja EU:n kaasulaitteiden alan liikevaihdosta, työllisyydestä, kaupasta, sääntelypuitteista, jakelusta ja markkinoista, kilpailijoista ja paljastetusta suhteellisesta edusta.
- Lasiteollisuus
 - o Glass industry (2008)
http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/metals-minerals/files/finalreport_glass_141008_en.pdf
 Tietoja lasiteollisuuden tuottavuudesta, kannattavuudesta, hintamarginaaleista, kaupasta, rakenteesta ja yritysten kokojakaumasta.
- Tieto- ja viestintätekniikan ala
 - o ICT industry: SMEs in the ICT services industry (2009)
http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/ict/files/study_report_ict_services_en.pdf
 Tietoja EU:n tieto- ja viestintätekniisten palvelujen alan rakenteesta, liikevaihdosta, työllisyydestä, tuottavuudesta, lisäarvosta, kannattavuudesta, kaupasta, suorista ulkomaisista sijoituksista, tutkimus- ja kehitystoiminnan tuista, liiketoimintaolosuhteista, markkinoille pääsyn ja markkinoilta poistumisen esteistä, markkinarakenteesta ja sääntelypuitteista.
- Metalliteollisuus
 - o Metalworking and metal articles industries (2009)
http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/mechanical/files/metalworking/mma_final_report_181109_final_en

[.pdf](#)

Tietoja EU:n metallintyöstö- ja metalliesinealojen tuotannosta, työllisyydestä, tuottavuudesta, kannattavuudesta, alojen rakenteesta, yritysten kokojakaumasta, kaupasta ja markkinoille pääsyn esteistä.

- o Competitiveness of the EU Non-ferrous Metals Industries (Ecorys, 2011)
http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/metals-minerals/files/fn97624_nfm_final_report_5_april_en.pdf

Selvityksen eri osissa käsitellään alan perustietoja ja keskeisiä alan kilpailukykyyn vaikuttavia näkökohtia sekä tarkastellaan strategisia näkymiä ja poliittisia vaihtoehtoja. Selvityksessä otetaan huomioon komission ja teollisuuden sidosryhmien ja organisaatioiden panos.

- o Steel industry (2008)

http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/metals-minerals/files/final_report_steel_en.pdf

Tietoja EU:n terästeollisuuden rakenteesta, sääntelypuitteista, markkinanäkymistä, panoksista, työllisyydestä, hintakehityksestä ja arvoketjusta.

- Lääketeollisuus

- o Pharmaceutical industry (2009)

http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/healthcare/competitiveness/monitoring/index_en.htm

Tietoja lääketeollisuuden liikevaihdosta, työllisyydestä, kustannusrakenteesta, lisäarvosta, tuottavuudesta, kannattavuudesta, alan rakenteesta, yritysten kokojakaumasta, kaupasta, markkinoille pääsyn esteistä, sijoitusten tuotosta ja tutkimus- ja kehitystoiminnasta.

- Turvallisuusteollisuus (tuoteturvallisuuteen liittyvät laitteet ja palvelut)

- o Security industry (2009)

http://ec.europa.eu/enterprise/policies/security/files/study_on_the_competitiveness_of_the_eu_security_industry_en.pdf

Tietoa EU:n turvallisuusteollisuuden liikevaihdosta, markkinoiden koosta, kilpailijoista ja tärkeimmistä edistävästä tekijöistä.

- Palvelualat

- o Services sectors (2008)

http://ec.europa.eu/enterprise/policies/industrial-competitiveness/documents/index_en.htm

Tietoja EU:n tiettyjen palvelualojen työllisyydestä, liikevaihdosta, lisäarvosta, tuottavuudesta, tuotantopanoksista, yritysten kokojakaumasta ja tuotantopanoksista (teollisuussiiu, yksityiset turvallisuuspalvelut, yksityiset työnvälitystoimistot, arkkitehti- ja insinööripalvelut ja tekninen konsultointi, logistiikka, tietotekniset ja tietotekniikkaan liittyvät palvelut ja toiminnot sekä ylläpitopalvelut).

- Laivanrakennusteollisuus

- o Shipbuilding industry (2009)

http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/maritime/files/fn97616_ecorys_final_report_on_shipbuilding_competitiveness_en.pdf

Tietoja EU:n laivanrakennusteollisuuden rakenteesta, sääntelypuitteista, kilpailijoista, tuotantoon liittyvistä indikaattoreista, lisäarvosta, tuottavuudesta, voittomarginaaleista, kaupasta, työllisyydestä, työvoimakustannuksista, tuotantopanoksista, tutkimus- ja kehitystoiminnasta ja innovoinnista, rahoituksen saatavuudesta sekä markkinaosuuksista.

- Matkailuala

- o Study on the competitiveness of the EU tourism industry (2009)

http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/tourism/files/studies/competitiveness/study_on_tourism_competitiveness_2009_en.pdf

Tietoja EU:n matkailualan kannattavuudesta, markkinoiden koosta ja sääntelypuitteista.

- o The Travel & Tourism Competitiveness Report (2009)

http://www3.weforum.org/docs/WEF_GCR_TravelTourism_Report_2009.pdf

Maakohtaista tietoa sääntelypuitteista, kestävydestä ympäristön kannalta, turvallisuudesta, terveydestä

ja hygieniasta, matkailun priorisoinnista, ilma- ja maaliikenneinfrastruktuurista, matkailuinfrastruktuurista, tieto- ja viestintäteknisestä infrastruktuurista, hintojen kilpailukyvyistä, inhimillisistä voimavaroista, matkailuun liittyvistä mieltymyksistä sekä luonnonvaroista ja kulttuuriresursseista.

Yleisiä selvityksiä EU:n kilpailukyvyistä ja kansainvälisestä kilpailukyvyistä

Yleisiä julkaisuja, joissa annetaan yleistä tietoa teollisuuden kilpailukyvyistä.

- Euroopan komissio, *European Competitiveness Report*, yritys- ja teollisuustoiminnan pääosaston vuotuinen julkaisu
http://ec.europa.eu/enterprise/policies/industrial-competitiveness/competitiveness-analysis/index_en.htm
Tämän Euroopan kilpailukykyä koskevan raportin tilastotietoja sisältävissä liitteissä annetaan alakohtaista tietoa tuotannosta, tuottavuudesta, työtunneista, yksikkötyökustannuksista, paljastetusta suhteellisesta edusta ja keskinäisestä kauppataaseesta. Muiden lukujen sisältö vaihtelee vuosittain. (Teollisuuden-)aloja koskevia tietoja annetaan alakohtaisia tutkimuksia koskevilla osioilla.
- Euroopan komissio, *Member States Competitiveness Performance and Policies*, yritys- ja teollisuustoiminnan pääosaston vuotuinen julkaisu
- Euroopan komissio, *EU Industrial Structure Report: Trends and Performance*, kaksi kertaa vuodessa julkaistava yritys- ja teollisuustoiminnan pääosaston selvitys
- Euroopan komissio, *Science, Technology and Competitiveness key figures Report* (tutkimuksen ja innovoinnin pääosasto)
<http://ec.europa.eu/research/era/docs/en/facts&figures-european-commission-key-figures2008-2009-en.pdf>
Tietoa tutkimus- ja kehitystoiminnan menoista, yliopistojen rahoituksesta, inhimillisistä voimavaroista, koulutuksesta, tuotoksista (julkaisut, patentit), huipputekniikan viennistä ja puiteohjelmista.
- Euroopan komissio, *Europe's Digital Competitiveness report* (tietoyhteiskunnan pääosasto)
http://ec.europa.eu/information_society/digital-agenda/documents/edcr.pdf
Tietoja ja analyysiä tieto- ja viestintäteknikan alasta.
- Maailmanlaajuista kilpailukykyä ja suorituskkyä tarkasteleva keskus (Centre for Global Competitiveness and Performance) (2010), *The Global Competitiveness Report 2010-11*, Maailman talousfoorumi
http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2010-11.pdf
Valtiot järjestetään niiden kilpailukyvyn mukaiseen paremmuusjärjestykseen kansainvälisen kilpailukykyindeksin perusteella. Kyseinen indeksi kehitettiin Maailman talousfoorumia varten, ja se otettiin ensimmäisen kerran käyttöön vuonna 2004. Indeksillä kuvaa kansallisen kilpailukyvyn mikro- ja makrotaloudellisia taustatekijöitä 12 kilpailukypilarin avulla. Pilareita ovat toimeentulo ja elimet, infrastruktuuri, makrotaloudelliset olosuhteet, terveydenhuolto ja alemman perusasteen koulutus, korkeakoulutus ja ammattikoulutus, tavaramarkkinoiden tehokkuus, työmarkkinoiden tehokkuus, rahoitusmarkkinoiden kehitys, teknologiset valmiudet, markkinoiden koko, liiketoiminnan kehitysaste sekä innovointi. Hyödyllinen laadittaessa EU:n yleisiä aloitteita kaikkiin aloihin vaikuttavien makrotaloudellisten ongelmien ratkaisemiseksi; sisältää tietoa tärkeimpien jäsenvaltioiden suhteellisesta asemasta suurimpiin EU:n ulkopuolelle sijoittautuneisiin kilpailijoihin nähden.
- Hallinnon kehittämistä tarkasteleva kansainvälinen instituutti (International Institute for Management Development, IMD), *World Competitiveness Yearbook 2011*
http://www.imd.org/research/publications/wcy/wcy_online.cfm
http://www.imd.org/research/publications/wcy/Factors_and_criteria.cfm
Maat luokitellaan niiden kilpailukyvyn mukaiseen paremmuusjärjestykseen seuraavien 20 tekijän perusteella: kansallinen talous, kansainvälinen kauppa, kansainväliset sijoitukset, työllisyys, hinnat, julkiset varat, veropolitiikka, toimielimelliset puitteet, liiketoimintaa koskeva lainsäädäntö, yhteiskunnalliset puitteet, tuottavuus, työvoimamarkkinat, rahoitus, hallintokäytännöt, arvot ja asenteet, perusinfrastruktuuri, tekninen infrastruktuuri, tieteellinen infrastruktuuri, terveys ja ympäristö sekä koulutus.

- Maailmanpankki (2010), *Doing Business 2011 – making a difference for entrepreneurs*

<http://www.doingbusiness.org/reports/doing-business/doing-business-2011>

Maat luokitellaan niiden liiketoimintaympäristön mukaiseen paremmuusjärjestykseen seuraavien 11 indikaattorin perusteella: yritystoiminnan käynnistäminen, rakennusluvan saaminen, luoton saaminen, investoijien suojeleminen, verojen maksaminen, rajatylittävä kauppa, omaisuuden rekisteröinti, sopimusten täytäntöönpano, yritystoiminnan lopettaminen, sähkönsaanti sekä työntekijöiden työhönottaminen.